

Kármán Tódor-díjat kapott a MOL Rt.

Az Oktatási Minisztérium 2000-ben alapította a **Kármán Tódor-díjat**, amelyet a tárca a hazai oktatás, képzés és a tudományos kutatás érdekében végzett kiemelkedő tevékenység elismeréseként adományozza az arra érdemes egyéneknek és kollektíváknak. A díjat, melyet oklevél és egy plakett jelképez (*képf.*), minden évben öt gazdálkodó szervezet, illetve magánszemély kaphatja meg. Az idei év díjazottjait több mint félszáz jelöltből választották ki. A díjazottak: A **Compaq Computer Magyarország Kft.**, az **MTA Szegedi Biológiai Központ**, a **MOL Rt.**, a **Paksi Atomerőmű Rt.** és **dr. Tamás István** vállalkozó. A MOL Rt. képviselőjében **Mosonyi György** vezérigazgató vette át a **Kármán Tódor-díjat Pálkás József** oktatási minisztertől a Műegyetem dísztermében október 8-án megrendezett díjátadó ünnepségen. Rangos díjjal ismerték el (és az átadásakor is méltatták) a MOL Rt. oktatást patronáló tevékenységét. A MOL Rt. öt egyetemen létrehozott **Peregrinatio** alapítványával az elmúlt tíz évben több száz hallgató és fiatal egyetemi oktató külföldi tanulmányait támogatta. Az ELTE-n 1996-ban létesített **Papp Simon Alapítvánnyal** pedig a hazai alapfokú és posztgraduális szénhidrogén-földtani képzés feltételeinek javítását, valamint a legfrissebb kutatási eredmények gyakorlati hasznosítását célozta meg a MOL Rt.

Foto: Szandelszky Béla

Történeti Pályázat '2000 eredményhirdetése

(Budapest, 2001. november 20.)

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, a Magyar Olaj- és Gázipari Rt., valamint a Magyar Olajipari

Múzeum Alapítvány által a 2000. évre kiírt Történeti Pályázat ünnepélyes eredményhirdetésére az OMBKE Klubjában került sor. Az eseményen megjelenteket **Tóth János**, a MOIM igazgatója üdvözölte. Ezt követően **dr. Dank Viktor**, a Magyar Olajipari Múzeum Alapítvány Kuratóriumának elnöke értékelte a beérkezett pályamunkákat. Bevezető szavaival: „Aki a múltat nem ismeri, a jelenben is botorkál és a jövőt meg nem is sejtí” is utalt a pályázatot kiírók szándékára és e szándék megvalósulásának fontosságára. Elmondta: örömteli és egyben szerencsés momentum is az utókor számára, hogy viszonylag sokan pályáztak, hiszen a tapasztalatok szerint értékes dokumentumok kallódnak el, sokszor jelentős mennyiségben a munkahelyi átszervezéseknél, költözködésekben, intézményi tevékenység megszűnésekor. Értékelte a pályázóknak azt a szándékát, hogy hajlandók voltak az általuk fontosnak tartott dolgokat lejegyezni, a birtokukban lévő dokumentumokat és egyéb anyagokat közkinccsá tenni, lehetővé téve így, hogy a múzeum az utókor számára megőrizze és archiválja azokat. A pályázati kiírás szerint három kategóriában vártak anyagokat:

- I. kategória: Technikatörténet, gazdaságtörténet, üzem- és vállalat-történet
- II. kategória: Életrajz, visszaemlékezés, kritika
- III. kategória: Történeti értékű fényképfelvételek és videofilmek.

A beérkezett 13 pályázat közül a I. kategóriába 8, a II. kategóriába 4 és a III. kategóriába 1 sorolható. A felkért bíráló bizottság (elnöke: **dr. Dank Viktor**; tagjai: **dr. Halmágyi Károly** és **dr. Zsámboki László**) döntése alapján a I. kategóriában 2 db I. díj, 2 db II. díj és 3 db III. díj, a II. kategóriában 1 db I. díj és 3 db III. díj, valamint 2 db munkajutalom átadására kerülhetett sor.

A díjazott pályamunkák:

I. díj:

Jelige: **„Átállás”**

Pályázó: **Szupinger Péter** (JATE, Szeged)

Cím: Szeged város vezetékes gázellátásának rövid története (21 oldal, 3 térképmelléklettel).

Tartalom és értékelés:

Mintaértékű, kiváló anyag, korrekt, logikus felépítésű munka, visszakereshető irodalomjegyzékkel. Szeged város gázellátásának átállítását tárgyalja a szénből gyártott ún. városi gázzal földgázra.

Jelige: **„Borbála”**

Pályázó: **Dallos Ferencé** (Budapest)

Cím: Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Kőolaj-, Földgáz- és Víz-bányászati Szakosztálya

Dunántúli Helyi Szervezetének története 1941–2000 (19 oldal, több kötetnyi dokumentum- és fényképmelléklettel).

Tartalom és értékelés:

Az egyesületi életet bemutató óriási téma-kört felölelő munka hézagpótló és forrásértékű, a MOIM értékes gyűjteményi anyaga lehet.

Jelige: **„Fekete bűvölet”**

Pályázó: **Ferencz Győző** (Zalaegerszeg)

Cím: A táborverés évei (119 oldal, 11 dokumentummelléklettel).

Tartalom és értékelés:

Élvezetes, olvasmányos, erősen dunántúli szemléletű anyag. A szerzőnek a dunántúli szénhidrogén-bányászok üzemi lapjánál, az „Olajmunkás”-nál eltöltött 25 évéből az 1966–1968-as időszak történéseit mutatja be, az akkori ipari vezetőkkel, dolgozókkal és a munkatársaivá lett cikkírókkal kialakított kapcsolatának tükrében.

II. díj:

Jelige: **„Gázláng 2”**

Pályázó: **Veress Zoltán**

Cím: Az erdélyi földgáz vállalatai, a XX. század első felének rövid történeti leírása (13 oldal).

Tartalom és értékelés:

Az erdélyi Medgyesen élő 90 éves szerző által készített összeállítás hézagpótló munka, forrásjegyzékkel kiegészítve, kutatásra is alkalmas.

Jelige: **„Olajkupaok”**

Pályázó: **Boa Márton** (Lovászi)

Cím: Újfalui olajmező termelés-története (15 oldal, 7 dokumentummelléklettel).

Tartalom és értékelés:

A mező sűrű, dermedő olajának kitermelésével és a mező üzemeltetésével kapcsolatos anyag jó üzemi-technikai történeti összefoglalás.

III. díj:

Jelige: **„Gázláng 1”**

Pályázó: **Veress Zoltán**

Cím: Visszaemlékezés, életrajzi adatok az erdélyi földgáz „őskorából” (7 oldal, 6 ábrával és 2 fényképmásolattal).

Tartalom és értékelés:

Az erdélyi földgáziparban mondhatni, hogy nemzetközi színvonalon munkálkodó kiváló szakembereket és tevékenységüket bemutató anyagból számos olyan ismeret birtokába juthatnak a kutatók és még a „régie olajosok is”, melyet eddig nem is sejtettek.

Jelige: **„Olajgyűjtés”**

Pályázó: **Boa Márton** (Lovászi)

Cím: LT-3 tankállomás szerepe a lovászi olajmező művelése során (26 oldal, 5 melléklettel és 10 színes fényképpel).

Tartalom és értékelés:

A szép kiállítású, logikus felépítésű anyag az öregedő mezőben az olajkihozatal növelése érdekében bevezetett műveléstechnikai és technológiai változtatások műszaki és személyi vonatkozásait mutatja be.

Jelige: „**Sportszerető olajbányászok**”

Pályázó: **Sebesi László** (Bázakerettye)

Cím: Budafai Kőolajtermelő Vállalat, Bázakerettye sporttörténete, sportélete (25 oldal).

Tartalom és értékelés:

Az 1940–2000. évi periódusra visszatekintve ismerteti az egyes sportágak történéseit, megemlítve azok művelőjének nevét és eredményeit.

Forrásértékű pályamunka.

Jelige: „**Szerkezetkutatás**”

Pályázó: **Dr. Kovács István** (Pécs)

Cím: Magyarország legmélyebb, szilárdásványkutatási célból mélyült szerkezetkutató fúrása (37 oldal, 17 ábrával, 3 táblázattal és 2 melléklettel).

Tartalom és értékelés:

A maga nemében rekordmélységűnek számító Márfa-Kéménd-3 jelű szerkezetkutató magfúrás mélyítésének technikáját és technológiáját bemutató anyag, mellékleteinek megfelelő minőségű pótlása után kiválóan alkalmas akár kutatásra is.

Jelige: „**Ügyvéd**”

Pályázó: **Dr. Kovács István** (Pécs)

Cím: Dr. Bertin József, a MAORT egyik egykori jogtanácsosa (11 oldal, fényképmásolatokkal illusztrálva).

Tartalom és értékelés:

A baráti és ismerősi köre és tevékenysége alapján, feltételezhetően a MAORT olajcéggel is kapcsolatban állt tragikus sorsú ügyvéd életének ismertetése további kutatásra sarkalhatja az érdeklődő szakembereket.

Jelige: „**Zalai olajosok**”

Pályázó: **Stekovics József** (Budapest)

Cím: A csövekre leselkedő ártalmak (14 oldal, 6 melléklettel).

Tartalom és értékelés:

A távvezeték-haváriák történetéből idézett esetek leírása kapcsán tett oknyomozói megállapításai alapján a kritikai kategóriába sorolható anyag a katódos korrózióvédelem szükségességéről, elveiről és alkalmazásáról írva, ismerteti a vezetéklyukadások okozta káreseteket is. Tanulságos anyag.

Munkajutalomban részesült a „HOPELC” jeligés (**Vincze László**, Gellénháza) és az „Olaj” jeligéjű (**Surányi Mária**, Jászárokszállás) pályázat. A pályadíjakat **dr. Dank Viktor** és **Tóth János** adta át a nyerteseknek.

(dé)

A 2001. évi MOL Tudományos Díj díjazottjai

Az MTA novemberi ünnepi ülésén adta át **Geszti László** a MOL Rt. ügyvezető igazgatója a 2001. évi MOL Tudományos Díjat. A MOL Rt. által 1998-ban alapított rangos tudományos díjat a kuratórium az idén **dr. Lakatos Istvánnak**, a műszaki tudomány doktorának, a Miskolci Egyetem Alkalmazott Kémiai Kutató Intézete igazgatójának a „**Szelektív fluidumbeáramlást javító rétegteljesítési eljárások elméleti megalapozása és ipari alkalmazásának bevezetése Algyén**” témájú és **dr. Bíró Zoltánnak**, a MOL Rt. HKTD művelési szakértőjének a „**Szén-dioxidos művelés gyakorlati alkalmazásának bevezetése Magyarországon**” témájú pályázatának ítélte. Szakmánk kitüntetett művelőinek gratulálunk, és további sikereket kívánunk.

MOL Életmű Elismerés

Köszöntjük tagtársainkat: **Kurucz Imre**, KEBK-szakértőt, **Paczkó Lászlót**, a HKTD Nagykanizsai Olajtermelési Operatív Egység vezetőjét és **Tormássy István** koordinációs vezetőjét, akiket az olajipar érdekében több mint harminc éven át kifejtett áldozatos és magas színvonalú munkájuk elismeréseként MOL Életmű Elismeréssel tüntettek ki. Kívánjuk, hogy a szakmai és egyéni életükben további sikereket érjenek el.

Az MTA X. Földtudományok Osztálya Bányászati Tudományos Bizottságának ülése (Miskolc, 2001. december 4.)

A tanácskozáson megjelenteket **dr. Samosvári Zsolt**, egyetemi tanár, a bizottság elnöke köszöntötte. Ezután **dr. Lakatos István** társelnök adott tájékoztatást az elmúlt időszak akadémiai eseményeiről. Az ülés napirend szerinti előadását **Breuer János**, a Mátrai Erőmű Rt. bányászati igazgatója tartotta „A mátraaljai lignitbányászat jelene és jövője” címmel. **Dr. Takács Gábor**, a BTB titkára ismertette a tisztújításig tervezett – és a bizottsági munkatervbe felvételre javasolt – feladatokat. Az ülést követően a Miskolci Egyetem Központi Könyvtárában az MTA X. Osztálya emlékezett az egy éve elhunyt **dr. Zambó János** egyetemi tanárra, akadémikusra, az egyetem volt professzorára, rektorára és az OMBKE tiszteleti tagjára. A megemlékezést **dr. Kovács Ferenc** egyetemi tanár, akadémikus, egyesületünk tiszteleti tagja tartotta. A könyvtár előterében rendezett közös kiállítással adóztak az egy éve elhunyt **dr. Zambó**

János és **dr. Faller Gusztáv** (a BTB volt elnöke) emlékének. Az emlékkiállítást **dr. Böhm József**, a ME Műszaki Földtudományi Kar (korábban Bányamérnöki Kar) dékánja nyitotta meg. Az MTA X. Földtudományok Osztálya támogatásával jelent meg az ünnepi alkalomra a Miskolci Egyetem Közleményei, A sorozat, Bányászat, 57. köteteként a **Zambó János és Faller Gusztáv emlékkötet**.

A 379.

Októberben ünnepélyes keretek között adták át Miskolcon az ország 379. MOL-töltőállomását.

Ipari parkok

Ma Magyarországon 133 termelési centrumot jelölnek „Ipari Park” címmel. Közülük 109 már 2000-ben működött. Az e parkokban letelepedett 1500 vállalkozás 660 milliárd forintos beruházást létesített és 110 ezer dolgozót foglalkoztat. A vállalkozások termékeik 83%-át exportálták.

A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység támogatása

A kormány az eddigieknél nagyobb szerepet vállal a kutatás-fejlesztés és az innovációs tevékenység támogatásában. A Széchenyi-tervhez kapcsolódó Nemzeti Kutatási-Fejlesztési Programok (NKF Programok) keretében kiírt pályázatoknak köszönhetően 124 pályázó kapott vissza nem térítendő támogatást (a 412 jelentkező közül), melyből 2001-ben 4,4 milliárd Ft-ot, 2002-ben 7,7 milliárd Ft-ot használhatnak fel. A két év során ezekből az anyagi forrásokból az életminőség javítására 3 milliárd, az információs és kommunikációs technológiákra 1,7 milliárd, környezetvédelmi és anyagtudományi kutatásokra 3,3 milliárd, agrárgazdasági és biotechnológiai kutatásokra 2,7 milliárd, a nemzeti örökség és a jelenkor társadalmi kihívásainak kutatására 1,4 milliárd forintot fordítanak.

Az NKF Programok első három támogatási szerződését már aláírták. A támogatott projektek egyike az „Informatikai Biztonsági Technológia és Adatbiztosítás” projekt. A három éves futamidejű projekt állami támogatása 176 millió Ft.

Napkollektoros energiahasznosítás támogatása: az Orosházán mintegy 20 millió forintos beruházással megépült napkollektoros, ún. használati melegvízellátó rendszer költségeit a Gazdasági Minisztérium (a Széchenyi Terv programja keretében) 4 millió forinttal támogatta. A rendszer megtérülési ideje (a jelenlegi árakon számítva) 11 év, várható élettartama 25–30 év.

A hazai geotermikus erőforrások hasznosítása izlandi segítséggel

Ma a hazai geotermikus energiaforrásoknak alig 0,26%-át hasznosítják, azt is főként a gyógyturizmusban, a termálfürdőkben. Szeptemberben **Matolcsy György** gazdasági miniszter és a hazánkban tartózkodó izlandi ipari és kereskedelmi miniszter keretmegállapodást írt alá a termálvíz és a geotermikus energia kölcsönös hasznosítására vonatkozóan. A **Matolcsy György** által tartott tájékoztatóban elhangzott, hogy a miniszteri találkozót megelőzően egy izlandi szakértőcsoport járt hazánkban, és felméréseket végzett a magyarországi termálfvízkészlet fűtési hasznosítási lehetőségéről. A csoport javaslatai alapján foglalkozik a tárca a termálfvíz távfűtési célú hasznosításával, és tervezi – kísérleti jelleggel – egy kisebb teljesítményű villamosenergia-termelő erőmű létesítését is. A geotermikus erőforrások kiaknázásához szükséges beruházások finanszírozásában az izlandi partnerek is közreműködnének. Geotermikus erőforrások hasznosítását célzó beruházásokhoz igénybe vehetők a Széchenyi-terv pályázatai is.

Tulajdonosváltás a Csepeli Erőműnél

Atavaly üzembe helyezett – brit tulajdonú – földgázüzemű, 389 MW kapacitású, Csepel II erőművet megvásárolta a minneapoliszi székhelyű NRG Energy Inc., a világ ötödik legnagyobb független energiatermelő és -szolgáltató cége.

(dé)

EGYESÜLETI HÍREK

A választmány 2001. október 4-i ülésének határozatai

V. 12/2001 sz. határozat.

Az érembizottság előterjesztése alapján a választmány az „OMBKE kitiüntetések és adományozások rendje” tárgyú ügyrend 1.7, 2.8 és 5.1 pontjait a következők szerint módosította:

ad 1.7: Egy cikluson belül ugyanaz a személy csak egy egyesületi kitiüntetést kaphat (kivéve a jubileumi kitiüntetéseket).

ad 2.8: Tiszteleti tagot a küldöttgyűlés választja, és a kitiüntetést ott lehet átadni.

ad 5.1: „OMBKE-oklevelet” adományozhat a választmány:

azoknak az elsősorban 40 évnél nem idősebb egyesületi tagoknak, akik ki-

emelkedő egyesületi és/vagy szakmai, szakirodalmi munkát végeznek.

V. 13/2001 sz. határozat.

A választmány jóváhagyta az Érembizottságnak a 90. küldöttgyűlésen átadandó egyesületi kitiüntetésekre vonatkozó személyi javaslatait.

A választmány javasolja a küldöttgyűlésnek, hogy **dr. Kovács Ferenc** akadémikust, tanszékvezető egyetemi tanárt válassza tiszteleti taggá.

(Dr. Gagyi Pálffy András)

OMBKE választmányi ülés

(Miskolc-Egyetemváros, 2001. december 3.)

A vendéglátó Miskolci Egyetem vezetőit és a megjelenteket üdvözlő **dr. Tólnay Lajos** elnök szavait idézve, a választmányi ülés mottója: „A szakma megbecsülése” volt. A választmány tagjai a következőkről tanácskoztak:

1. Tájékoztató a Miskolci Egyetem helyzetéről és fejlesztéséről

Előadó: **dr. Besenyi Lajos** rektor

2. Tájékoztató a ME Műszaki Földtudományok Karának tudományos és oktatási tevékenységéről

Előadó: **dr. Böhm József**, a kar dékánja

3. Tájékoztató a ME Anyag és Kohómérnöki Karának tudományos és oktatási tevékenységéről

Előadó: **dr. Tóth Levente** dékánhelyettes

4. Beszámoló az OMBKE Egyetemi Osztályának tevékenységéről

Előadó: **dr. Dül Jenő**, az Egyetemi Osztály elnöke

5. A kohászati szakszótár kiadásának helyzete

Előadó: **dr. Hatala Pál**

6. A 90. küldöttgyűlés határozataiból adódó feladatok

Előadó: **Kovács Árpád**, főtítkár

7. A jövő évi jelentősebb egyesületi rendezvényeinkről **dr. Tólnay Lajos** elnök adott rövid előzetes tájékoztatást.

Az egyes napirendi pontokhoz **dr. Tardy Pál**, **dr. Szabó György**, **Pataki Attila** és **dr. Solymár Károly** fűzött kiegészítéseket, tett javaslatokat.

(A szerk.)

Központi Borbála-napi megemlékezés

(Miskolc-Egyetemváros, 2001. dec. 4.)

A magyar bányászat védőszentjének, Szent Borbálának tiszteletére rendezett központi ünnepségnek ez évben a Miskolci Egyetem volt a házigazdája. A szép

számú hallgatóság előtt **Hegedűs Éva**, a Gazdasági Minisztérium helyettes államtitkára mondott ünnepi beszédet, majd **dr. Tólnay Lajos** az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, **Szalayné Pásztor Gabriella**, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetség alelnöke és **Bakar Csaba**, a Magyar Bányászati Szövetség elnöke mondott rövid beszédet.

A miniszteri dicséző oklevelet, a Szent Borbála emlékérmeket és a Kiváló Bányász kitiüntetéseket **Hegedűs Éva** helyettes államtitkár adta át.

Az ünnepséget követő állófogadáson **dr. Besenyi Lajos**, a Miskolci Egyetem rektora mondott pohárköszöntőt.

(Dr. Horn János)

Szaktánk művelői közül a következő tagtársak részesültek kitiüntetésben:

Miniszteri elismerő oklevél kitiüntetés
Dr. Böhm József, a Miskolci Egyetem dékánja

„Szt. Borbála érem” miniszteri kitiüntetés
Bruckner Lajos, a MOL Rt. HKTD főmunkatársa

Dr. Gagyi Pálffy András, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület ügyvezető igazgatója

Hlatki Miklós, a MOL Rt. HKTD művelési főmérnöke

Dr. Izsó István, a Miskolci Bányakapitányság bányakapitánya

Kelmen Miklós, a Rotary Fúrás Rt. vállalati osztályvezetője

Dr. Kereki Ferenc, a Pécsi Bányakapitányság bányakapitánya

Ősz Árpádné, a MOL Rt. HKTD technológiai főmunkatársa

Dr. Szabó György, a TDE Mérnöki Tanácsadó Kft. tulajdonos vezetője

Dr. Tihanyi László dékánhelyettes, a Miskolci Egyetem Gázmérnöki Tanszék egyetemi tanára.

„Kiváló Bányász” miniszteri kitiüntetés
Bakonyi Zoltán, a MOL Rt. Földgáz Divízió minőségügyi és laboratóriumi munkatársa

Blaskó-Nagy András, a MOL Rt. HKTD orosházi gáztermelés vezetője

Dr. Dormán József, a MOL Rt. HKTD bányászati laboratórium kutatás-művelési szakértője

Vécsi Károly, a MOL Rt. HKTD Szeged környéki olaj- és gáztermelés operatív egység vezetője

Végh Gábor, a MOL Rt. HKTD algyői gáztermelési operatív egység művezetője

A kitiüntetésekhez tisztelettel gratulálunk, további sikereket és jó szerencsét kívánunk!

(A szerk.)

Az OMBKE 90. Küldöttgyűlésén kitüntetett tagtársak

ZSIGMONDY VILMOS-*emlékérem:*

Jármai Gábor okl. bányamérnök

Az egyesületnek 30 éve tagja, 1990-től a Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály Dunántúli Helyi Szervezetének elnöke. 1997 óta választmányi tag. A bányász hagyományok lelkes ápolója, bányászati tárgyú különleges szakmai gyűjteményét folyamatosan bővíti. A szakosztályi rendezvények és szakmai napok, szakestélyek lelkes szervezője, a bányász falinaptár és „dalos könyvünk” kiadásának kezdeményezője. Közreműködött a szakosztály történetét bemutató kiadvány készítésében. A MOIM Alapítvány Felügyelő Bizottságának elnöke, tevékenykedik az MTESZ Zala-megyei Szervezetének elnökségében.

Az „Egyesületi munkáért OMBKE-plakett”:

Péntek Lajos okl. bányamérnök

Az OMBKE-nek 30 éve tagja. A Kfvsz Alföldi Helyi Szervezetének tagjaként segít a szakmai napok szervezésében és lebonyolításában. Hazai és külföldi tanulmányutakat szervez, szakestélyek hagyományosan felkért elnöke, a Szoboszlói Filiszterek Társaságának alapító tagja.

di tanulmányutakat szervez, szakestélyek hagyományosan felkért elnöke, a Szoboszlói Filiszterek Társaságának alapító tagja.

Az 50 és 40 éves tagságuk, sikeres szakmai és egyesületi tevékenységük elismeréseként

„50 éves tagságért” SÓLTZ VILMOS-*emlékérem:*

Csíky Gábor okl. geológus

„40 éves tagságért” SÓLTZ VILMOS-*emlékérem:*

Gombos Zoltán okl. olajmérnök

Kelemen József okl. olajmérnök

Dr. Szabó György okl. olajmérnök

Szurmai Tibor okl. olajmérnök

Udvardi Lakos Géza okl. olajmérnök

Kitüntetett tagtársainkat köszöntjük, kívánunk további sikereket és Jó szerencsét!

(A szerk.)

OMBKE 90. küldöttgyűlése (Budapest, 2001. november 8.)

Szép számban megjelent küldötteket és érdeklődő tagtársakat dr. Tolnay Lajos egyesületünk elnöke köszöntötte. Elhunyt tagtársainkról történt megemlékezést követően a küldöttek az előre kiadott napirend szerint tanácskoztak. Meghallgatták az előző küldöttgyűlés óta eltelt időszakról szóló főtitkári beszámolót, a 2000. évről szóló közhasznúsági jelentést, valamint az Ellenőrző Bizottság beszámolóját, megválasztották az EB tagjait és vezetőjét. Dr. Szabó Gábor, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára „Kutatás- fejlesztési stratégiák” címmel tartott előadását nagy érdeklődés kísérte. A Debreczeni Márton emlékévé jegyében megemlékezés hangzott el neves elődünkről. A beszámolókhöz kapcsolódóan számos hozzászólás és indítvány született. (A főtitkári beszámolót és a küldöttgyűlésről készített részletesebb ismertetést a következő számunkban közöljük)

(A szerk.)

KÖSZÖNTÉS

Tisztelettel köszöntjük tagtársainkat

80. születésnapja alkalmából

Pogány László

okl. vegyész-mérnököt, okl. közgazdász-mérnököt, aranydiplomás vegyészt.

Vegyészi oklevelét és aranydiplomáját a Pázmány Péter Tudományegyetemen, közgazdászai képzését a Közgazdaságtudományi Egyetemen szerezte. A szénhidrogéniparban 1944-től tevékenykedett. Elsődleges szakterülete a kőolaj- és földgázbányászati kutatás-fejlesztés volt. Tervezési koncepciókat, számítási, minősítési modelleket, kockázatelemzéseket készített. Számos publikációjában foglalkozott az energiaracionalizálásnak, a geotermikus energia hasznosításának, a környezetvédelemnek, valamint az iparág jogi és gazdasági szabályozásának kérdéseivel. Hazai és külföldi szakfolyóiratokban több mint 150 publikációja jelent meg. Az OMBKE-nek 1970 óta aktív tagja, rendezvényeinek előadója, munkabizottságainak szakértő tagja. Szakmai és tudományos tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el. 1981-ben történt nyugdíjasként vonulása óta az energetikai területen tevékenykedik szakértőként.

75. születésnapja alkalmából

Barabás László

aranyokleveles bányamérnököt.

Barabás László bányamérnök, a családi hagyományoknak megfelelően – édesapja a MAORT alkalmazottja volt – bányamérnöki diplomájának megszerzése után az olajiparban helyezkedett el. Aktív munkássága a Dunántúlhoz kapcsolódik: az Ásványolajkutató és Mélyfúró Vállalat fúrómérnökeként a lovászi üzemben, majd az inkei, az igali, a karádi és a mezőkeresztesi kutatófúrásoknál és – két évi kitérő után, amikor is a komlói szénmedence kutatófúrásait irányította – a bázakerettyei fúrásai üzemben dolgozott. 1957-ben Nagykanizsára helyezik, ahol a KT, majd az OKGT Dunántúli Kőolajfúrásai Üzeménél műszaki osztályvezető, 1964-től főmérnök. A kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat megalakulása után 1978-tól a vállalat műszaki igazgatóhelyettese, majd vezérigazgató-helyettese. Innen megy nyugdíjba 1986-ban. Felköltözik Budapestre, ahol az OKGT, illetve a MOL Rt. felkéré-

sére szakértői tevékenységet folytatott. Az OMBKE-nek 1955 óta tagja, az egyesületi élet aktív segítője. Munkásságát több szakmai és társadalmi kitüntetéssel ismerték el.

70. születésnapja alkalmából

Németh Géza

okl. olajmérnököt.

Németh Géza a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen szerzett olajmérnöki és mérnök-közgazdászai képzését. Olajipari tevékenységét kútjavítási üzemegység-vezetőként kezdte 1956-ban a Dunántúlon, a Nagylengyeli Kőolajtermelő Vállalatnál. 1992-ig terjedő aktív ipari munkássága a dunántúli szénhidrogén-termeléshez kötődik, melynek fejlesztése érdekében előbb termelés-technológiai, majd termelésirányítási feladatokat végzett és irányított, majd a Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat műszaki igazgatóhelyettese (később vezérigazgató-helyettese) volt. Az OMBKE-nek 1970 óta tagja, elsősorban az egyesület helyi szervezetének tudományos tevékenységét segítette.

Születésnapjukat ünneplő tagtársainknak további sikeres éveket, jó egészséget kívánunk.

Jó szerencsét!

(A szerk.)

EGYESÜLETI HÍREK

Borbála-napi istentisztelet

Az OMBKE Bányászati Szakosztályának Budapesti Helyi Szervezete december 4-én ez évben is a budapesti Szent Gellért sziklatemplomban tartott szentmisén emlékezett meg védőszentünkről, **Szent Borbáláról**.

Borbála-kiállítás

(Nagykanizsa, 2001. december 5-12.)

A MOL Rt. Nagykanizsai Olajtermelési és Gáztermelési Operatív Egysége, az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztálya Dunántúli Helyi Szervezete és a nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központ közreműködésével rendezte meg a Magyar Olajipari Múzeum az immár hagyományos

A kiállítás megnyitása

mányossá vált decemberi „**Szent Borbála, a bányászok védőszentje**” című kiállítását. A kiállítást december 5-én **Tóth János**, a MOIM igazgatója és **Jármai Gábor**, a MOL

A kiállítás részlete

Rt. Nagykanizsai Gáztermelési Operatív Egységének vezetője, az OMBKE KFVSZ dunántúli helyi szervezetének elnöke nyitotta meg (képek).

(de)

Bővüléképes betétcsövek alkalmazása az ultramélyvízi fúrásoknál

A Shell az Alaminos Canyon egyik kútjába – ahol a vízmélység 2375 m – 2001 januárjában már a második bővüléképes betétcsövet építette be. Ez az első alkalom, amikor egy kútba két bővüléképes betétcsövet építettek be, mégpedig rekord- (4877 m hosszúságot meghaladó) mélységben. Az első – 13 3/8”-es külső átmérőjű és 361,5 m hosszú – betétcsövet 16”-es beléscsőbe 2000 szeptemberében, a második – 9 5/8” külső átmérőjű, 463,6 m hosszú – betétcsövet 11 3/8”-es beléscsőbe 2001-ben helyezték el a kútban. A beépítés mindkét esetben nyitott lyukszakaszba történt. Az utóbbi beépítéssel kapcsolatos néhány adat: a rendszert 5 órán keresztül 14 MPa terjeszkedési nyomást alkalmazva bővítették, a művelet során a betétcső eredeti külső átmérője 11,8%-ot bővült és a teljes hosszából 4%-ot veszített. Az Enventure Global Technology LLC által bővüléképes csövekből eddig végrehajtott tizenkilenc beépítésből 6 nyitott lyukszakaszba, 13 pedig beléscsővezet lyukba történt.

Oil and Gas Journal

Baktériumokkal végzett fokozott olajkitermelés tapasztalatai

Y. Zekri professzor röviden ismerteti az eljárás lényegét, a gyakorlatban alkalmazott baktériumos olajkitermelési technikákat (a legáltalánosabb és gyors eredményt hozó, kevésbé költséges ciklikus serkentési eljárást és a vízelárasztással kombinált kezelési eljárást), az egyes folyamatok hatásmechanizmusát, és összegezi a mezőbeli bevezetések tapasztalatait.

A baktériumos fokozott olajkitermelési eljárás környezetbarát.

Alkalmazásának előnyei:

- nehéz- és könnyűnyersolajok esetében egyaránt alkalmazható;
- könnyen megvalósítható a meglévő vízelárasztó rendszeren keresztül;
- specifikus tárolóviszonyokhoz, megfelelő mikrobákat lehet kiválasztani;
- homokkő vagy mészkő tárolókban alkalmazható;
- alkalmazása nem függ a víz sótartalmától, annak széles tartományában megvalósítható.

Alkalmazásának hátrányai:

- nem alkalmazható kénes (savanyú) nyersolajokhoz;
- alaposabb tervezőmérnöki előkészítést igényel;
- az eljárást még csak most fejlesztik optimálissá,
- az összes baktériumos kizozatalfokozó mechanizmusra alkalmazható tároló-szimuláció még nem áll rendelkezésre.

Az eljárás gazdaságossága:

Kiemelkedő, mivel nem szükséges nagyobb ráfordítás a bevezetéséhez.

Az összes projekt 78%-ában vagy megszűnt, vagy mérséklődött a kőolajtermelés csökkenési üteme, és fokozódott a tárolótelep teljes kizozatala.

T. Portwood az USA több mint 2000 termelőkútjának adatait elemezve megállapította, hogy a baktériumos eljárás átlagban 36%-kal több olaj kitermelését eredményezte. Az eljárás átlagos költsége 2,0 USD/b volt (1995. évi adatok).

F. L. Ditrich 5 baktériumos projektet értékelve beszámolt arról, hogy nemcsak a befektetés térült meg, hanem lényeges profit is keletkezett. Az átlagos költség 3,1 USD/barrel volt. (1996. évi adatok).

Dejun és társai szerint a kínai Changqing mezőben is sikeresen alkalmazták a módszert.

Maure M. A. és társai 1999-ben úgy becsülték, hogy a költségek 2,0 USD/b alatt tarthatók.

OIL GAS European Magazine

Kutatások nagy erősségű lézersugarak alkalmazására olaj- és földgázfúrásokhoz

A Gas Technology Institute (GTI, USA) és az USA Energiaügyi Minisztériumához tartozó National Energy Technology Laboratory, valamint számos kutató foglalkozik a lézeres fúrástechnológia kidolgozásával. Ha a lézeres fúrás életképes megoldásnak bizonyul, az évszázad legradikálisabb változása következik be a fúrási technológia területén. (Az eljárás lényege, hogy a felszínről száloptikás kötegen keresztül energiát továbbítanak a lyuktalpon elhelyezett lencsesorozatra, mely a lézersugarat a kőzet felszínére irányítja.)

A kutatók úgy vélik, hogy a technika mai állásának megfelelő lézerek képesek arra, hogy 10-100-szor gyorsabban hatoljanak át a kőzeten, mint az a szokásos fúrási technológiákkal lehetséges, ezáltal nagy mértékben csökkentve a fúrási időt és a fúrási költségeket.

A kutatást a szövetségi kormányzat 500 000 USD-vel, a GTI 240 000 USD-vel támogatja. A megvalósítást célzó tanulmányt 3 év alatt kell elkészíteni.

Oil and Gas Journal

A Magyar Olajipari Múzeum szabadtéri kiállításainak gyarapodása

Nemrégben írtunk a MOIM gyűjteményeiről, kiállításairól, valamint a gyűjtemények gyarapodásának ünnepi eseményeiről. Most a múzeumi szoborpark és a szabadtéri műszaki kiállítás új „szerzeményeiről” számolhatok be részletesen.

A magyarországi szénhidrogénipar kilenc jelentős személyiségét megörökítő szoborparkban szeptemberben avatták fel **dr. Szilas A. Pál** és **dr. Vámos Endre** bronz mellszobrát. A szoboravatákon **dr. Tihanyi László** egyetemi tanár, a Miskolci Egyetem Kőolaj és Földgáz Intézetének igazgatója méltatta **dr. Szilas A. Pál** ipari és egyetemi oktatói tevékenységét:

Dr. Szilas A. Pál Sopronban, a József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki karán szerzett oklevéllel a MAORT-nál helyezkedett el Zalában. 1943-tól Pusztaszentlászlón, Lovásziban, Nagykanizsán dolgozott geológusként, üzem-mérnöként, főmérnöként, majd 10 éves ipari gyakorlat után, 1953-tól a NME Olajtermelési tanszékén, a kőolaj- és földgáztermelés témakörben docensként tevékenykedett. 1966-ban az Olajtermelési tanszék tanszékvezetőjévé nevezték ki, ezt a megbízatást egészen 1984-ig, nyugállományba vonulásáig látta el. A műszaki tudomány kandidátusi fokozatát 1957-ben, a műszaki tudomány doktora fokozatát pedig 1976-ban szerezte.

Szilás professzor neve elszakíthatatlanul kapcsolódik a hazai olaj- és gázmérnöképzéshez. Mérnökök generációinak adta át nemzeti szintű szakmai ismereteit, vezetői tapasztalatait. Fáradhatatlanul gyűjtötte és magasabb szinten foglalta össze szakterületének ismereteit, ezeket cikkek, egyetemi jegyzetek, magyar és idegen nyelvű könyvek területén tette közkinccsé. Egész életében fontosnak tartotta az elmélet és a gyakorlat szoros kapcsolatát. Az oktatáson kívül szivügyének tekintette a hallgatók nevelését is. Dékánként többek között azon fáradozott, hogy a bányász diákhagyományokat elfogadtassa az egyetem akkori vezetőivel és a hallgatókkal egyaránt. A múltba visszanyúlva élesztette fel a Tanulmányi Emlékermeket a kimagasló teljesítményt nyújtó egyetemi hallgatók kitüntetésére.

Szilás professzor az oktató-nevelő munkával párhuzamosan intenzív és ki-

Dr. Tihanyi László felavatja dr. Szilas A. Pál szobrát

Dr. Vámos Endre mellszobra

Átadják a működő hímás mélyszivattyút

emelkedő kutatómunkára sarkallta munkatársait, és magas mércét állított fel ön-maga számára is. Kutatási eredményei alapján számos helyen szakértőként és vendégprofesszorként működött külföldön. A mintegy 100 szakkönyve, szakcikke és szakmai írásai közül igen sok külföldön látott napvilágot. Szakmai közéleti tevékenységet fejtett ki kari, egyetemi, akadémiai, ipari szakbizottságok vezetőjeként. A páratlan pedagógiai érzék kezdetől fogva sugárzott az üzemmérnök-ből és később az egyetemi oktatóból, vezetőből. Egyetemi éveit sohasem szakadt meg kapcsolata az iparral. A gázmérnök-képzés elindításával tudományos műhelyt alakított ki, amelyben figyelemreméltó eredményeket ért el.

Az OMBKE Dunántúli Olajosztályának, majd utódjának: a Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztálynak tagjaként és elnökeként maradandó munkát végzett.

Dr. Szilas A. Pál páratlan értékű szellemi és emberi örökséget hagyott ránk. Tanítványként kötelességünk gyarapítani és közkinccsé tenni ezt az örökséget.

Ezt követően **dr. Papp Géza**, a MOL Rt. Igazgatótanácsának tagja, mint egykori munkatárs emlékezett dr. Vámos Endre szakmai munkásságára: „Vámos Endre szakmai pályáját a Vacuum Oil Co. Almásfüzitői üzemében kezdte 1946-ban. Ezt követően kutató vegyészként működött a Lardoline Rt. Olaj-, Zsír és Vegyigyárában, itt gépszírok, textil- és bőripari segédanyagok fejlesztésével, a paraffinoxidáció eljárásának bevezetésével foglalkozott. 1949–64 között a Magyar Ásványolaj- és Földolajkísérleti In-

Dr. Vámos Éva és Tóth János a felújított FÉG-szivattyú előtt

tézetben (MÁFKI) dolgozott, ahol a kenőolajok oldószeres extrakciója volt kutatási szakterülete. Kutatásának eredményei hozzájárultak az 1954-ben indított kreozol finomító, az 1961–66 között indított almásfüzitői furfulos és százhalm-battai fenolos és propános oldószeres extrakciós üzemek létrehozásához. 1964-től a Nehézipari Minisztériumban főmérnök-ként irányította a kenőolajfeldolgozó ipar összes fejlesztési munkáit. 1968-ban a Nagynyomású Kísérleti Intézet (NAKI), később a Magyar Szénhidrogénipari Kutató-fejlesztő Inté-

zet (SZKFI) alkalmazástechnikai főosztályának vezetőjeként több korrózióvédő anyagot fejlesztett ki teamjével. 1976-ban címzetes egyetemi docens a Budapesti Műszaki Egyetemen. 1980-tól szilárd és szintetikus kenőanyagokkal is foglalkozott. Műszaki tevékenysége eredményeit bel- és külföldön publikálta (mintegy 600 publikációja jelent meg). Elnyerzte az Aranyfokozatú Feltaláló címet is. Széles körű társadalmi-tudományos tevékenységet folytatott. Aktív szerepet játszott a Magyar Kémikusok Egyesületének életében.”

A szabadtéren felállított, restaurált és elektromos működtetésűvé átalakított két működő hímás mélyszivattyú felavatásakor **dr. Vigh Annamária**, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának osztályvezetője utalt az ipari emlékek megőrzésének fontosságára. Az egyik hímás mélyszivattyú 100 Ft-os pénzérme bedobásával működtethető, üzemszerű állapotot kölcsönözve a környezetnek. A látogató számára így szemléletesebb a szivattyú működése, érthetőbbé válik az olajiparban használt technológia.

Dr. Vámos Éva, az Országos Műszaki Múzeum főigazgatója (**kép**) a Fegyver- és Gépgyárban (FÉG) használt – a Dunavíz ipari felhasználását biztosító – ugyancsak restaurált, régebben gőzgépes, a leszerelésekor már villanymotor hajtotta szivattyú ünnepélyes átadásakor szintén az ipari emlékek megőrzésének jelentőségéről beszélt. A szivattyúkat a múzeum gépműhelyének dolgozói restaurálták.

(Csath Béla)

MOIM bizottsági ülés

(Budapest, 2001. november 15.)

A hazai szénhidrogén-bányászat történetét bemutató új állandó kiállítás előkészítéséről tanácskoztak szakmánk szakemberei az OMBKE-klubban. „A magyar kőolaj- és földgáz-bányászat a XX. században” kiállítás anyaga három témakörben mutatná be az összegyűjtött és a bizottsági tagok által rendszerezett ipartörténeti anyagokat:

- **A földtani kutatás eredményei, módszerei és eszközei** (Geológiai tevékenység, felszíni és mélyfúrási, geofizikai és kútvizsgálati módszerek, mélyfúrási tevékenység.)

- **Kőolaj- és földgáztermelés** (A tároló réteggel kapcsolatos tevékenység – rétegkezelési módszerek, kizozatalnövelő eljárások, ezek eszközei és berendezései –, a kútból történő termelés módszerei – felszálló és mechanikus eljárások, azok eszközei, berendezései –, a kőolaj és földgáz

Emlékoszlop-avatás Nagykanizsán

A MOL Rt., Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Nagykanizsai Városvédő Egyesület, a DKG EAST Rt. Nagykanizsa és az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Víz-bányászati Szakosztálya kezdeményezésére és anyagi támogatásával emlékoszlopot állítottak az idegenforgalmi látványosságként ismert, városképi védettség alatt álló nagykanizsai olajipari lakótelepen. Az egykori MAORT-lakótelep megálmódói és létrehozói (**dr. Papp Simon** és **dr. Gyulai Zoltán** bányamérnökök és

mezőn belüli gyűjtése, kezelése és tárolása, föld alatti gáztárolás, a kőolaj és földgáz feldolgozásához, illetve a földgáz felhasználásához szükséges vezetékrendszerek, a kőolaj és földgáz termelésének és importjának alakulása, a kőolaj- és földgáz-bányászat szerepe az ország energiaellátásában.)

- **Egyéb témák** (Az iparági kutatóintézetek működése, magyar olajbányász-vállalatok és magyar szakemberek – oktatók és szakértők – külföldön folytatott tevékenysége, nemzetközi együttműködés eredményei, világbanki kapcsolatok, az iparág szervezeti változásai, a kitoréselhárítási szervezete tevékenysége, az egészségvédelem, biztonságtechnika, környezetvédelem helyzete, a magyar olajbányászat háttérpára, a szakmai egyesületek szerepe a bányászatban és a közösségi életben.)

A bizottság munkáját **Tóth János**, a MOIM igazgatója és **Horváth Róbert** okl. bányamérnök koordinálja.

Böszö Kálmán erdőmérnök) tiszteletének szentelt domborművel díszített emlékművet december 5-én **Lovrencsics Lajos**, a Nagykanizsai Városvédő Egyesület elnöke, **Turnos Ferenc** nyugalmazott vezérigazgató és **Tóth János**, a MOIM igazgatója leplezte le. A Papp Simon sétány és a Tripammer Gyula utca kereszteződésében felállított emlékoszlopot a KANIZSATERV Kft., Nagykanizsa tervezte a domborműveket **Márcz István** szobrász, az egykori lakótelep helyszínrajzát és feliratot tartalmazó márványtáblát **Temesi László** kőfaragó mester készítette.

(déz)

Az emlékoszlop

Fluidumbányászati évfordulók: 2002-ben

1992. – 10 éve:

- Június 13-án halt meg **Czike Gábor** okl. bányamérnök, Hajdúszoboszlón (Született: 1925. november 1., Békés.)

- A Kőolajkutató Rt. nemzetközi sikereket ért el a kuvaiti égő olajkutak elfojtásánál.

1987. – 15 éve:

- Hunyt el:

- január 15-én, Pécsen **Kiss István** okl. bányamérnök. (Született: Pécs, 1900. szeptember 15.)

- július 14-én, Budapesten **Vámos Endre** okl. vegyész-mérnök. (Született: Budapest, 1921.)

- november 2-án, Budapesten **Varga József** okl. bányamérnök. (Született: Kiszalud, 1921. augusztus 8.)

- Budapesten **Horváth Róbert** okl. geofizikus mérnök. (Született: Csepreg, 1931.)

- **Marek János** okl. olajmérnök. (Született: Győr, 1933.)

- Lemélyítették az SG-1 jelű, 12 800 m rekordmélységű kutatófúrást a Kola-félszigeten.

1982. – 20 éve:

- Hunyt el:

- Budapesten (temetés: augusztus 3.) **Ajtai László** okl. bányamérnök (Született: Homoródalmás – Székelyföld, (1901. február 6.)

- októberben, Budapesten **Pára Ferenc** okl. bányamérnök. (Született: Boglyas-alja, 1909. október 22.)

- Budapesten (temetés: október 14.) **Tilesch Leó** okl. olajmérnök. (Született: Bánhida-Síkvölgy, 1929. szeptember 18.)

- Megkezdődött a kadarkuti és a jánoshalmi olajmezők termeltetése.

1980. – 22 éve:

- Január 1-jén megalakul a Magyar Szénhidrogénipari Kutató- és Fejlesztő Intézet (SzKFI): a Nagynyomású Kísérleti Intézet (NAKI), a Kőolaj- és Földgáz-bányászati Ipari Kutatólaboratórium (OGIL) és a Gáztechnikai Kutató Vizsgáló Állomás (GKVÁ) összevonásával.

1977. – 25 éve:

- Hunyt el:

- február 19-én, Miskolcon **dr. Gyulay Zoltán** okl. olajmérnök. (Született: Csáktornya, 1900. szeptember 22.)

- március 3-án **Binder Béla** okl. bányamérnök. (Született: Székesfehérvár, 1905. szeptember 26.)

– június 17-én, Budapesten **Soós Sámuel** gépésztechnikus, artézi kútúró. (Született: Hódmezővásárhely, 1907. június 8.)

• Megkezdődött a földgázszállítás Orenburgból.

1972. – 30 éve:

• Meghalt **Majerszky Béla** okl. bányamérnök (temetés: március 13.). (Született: Árvaváralja, 1910. július 17.)

• Világrekord-mélységű fúrások Nyugat-Texasban (Ralph Lowe Extete 1-17 jelű, 8687 m-es szénhidrogénfúrás) és Oklahomában (Beckham Country, Baden-1 jelű 9159 m-es fúrás).

1967. – 35 éve:

• Július 1-jével megalakul a Kőolaj- és Földgázbányászati Ipari Kutató Laboratórium (OGIL), igazgató: **Rácz Dániel** okl. olajmérnök.

• A vidéki kommunális gázgyártó és -szolgáltató vállalatok az OKGT irányítása alá kerülnek, megalakulnak a területi gázgyártó és -szolgáltató vállalatok:

- DDGÁZ (Baranya, Tolna, Fejér megye)
- DÉGÁZ (Bács-Kiskun, Csongrád, Békés megye)
- ÉGÁZ (Komárom, Győr-Sopron, Vas megye)
- KÖGÁZ (Zala, Somogy, Veszprém megye)
- TIGÁZ (Hajdú-Bihar, Szolnok, Pest, Nógrád, Heves, Szabolcs-Szatmár, Borsod-Abaúj megye).

• Az OMBKE április 28-i közgyűlésén határoztak a „SIGMONDY VILMOS- emlékérem”, a „PÉCH ANTAL- emlékérem” és a „KERPELY ANTAL- emlékérem” alapításáról.

(Szakosztályunk azon tagjai részére, akik „hazánk természetes folyadékincsének feltárása terén kiemelkedő tevékenységet” végeznek, ill. végeztek „SIGMONDY VILMOS- emlékérem”-et adományoz az OMBKE.)

1962. – 40 éve:

- Megalakul:
 - az NKfV Hajdúszoboszlói Üzeme,
 - a Budafai, és Lovászi Kőolajtermelő Vállalatok összevonásából a DKFV (Dunántúli Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat, Bázakerettye),
 - a Szőnyi és Almásfüzitői Kőolajipari Vállalatok összevonásával a KKV (Komáromi Kőolajipari Vállalat, Szőny),
 - az ÁFOR Ásványolajforgalmi Vállalat.
- Elkészült az MSZ 5199-62 számú új magyar kútszabvány.

• Ez évben kapott jogot a magyar gázipar Nemzetközi Gázunióbeli (IGU) képviselőre az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület Gázszakosztálya.

1957. – 45 éve:

- Január 1-jével:
 - megalakul a magyar szénhidrogénipar középszintű irányító szerve, a Kőolajipari Tröszt (KT),
 - a NAKI-t a kőolajiparhoz csatolják.
- Októberben elindítják Mongóliába az első magyar vízkutató expedíciót.
- Lemélyül az országos rekordnak számító (4023 m mély) L-363 sz. fúrás Lovászikban.
- Megkezdődik az eróziós rétegreprezítéses technológia hazai gyakorlati alkalmazása.

1952. – 50 éve:

• Január 1-jével megalakul a Mélyfúrási Ipari Tröszt (a Bányászati Kutató és Mélyfúró Vállalat, valamint a Mélyfúró Nemzeti Vállalat összevonásával), vezérigazgató: **Krauth Sándor**; helyettese: **dr. Kassai Ferenc**

• Május 22-ével megalakul a Zalai Aszfaltgyár Vállalat (a későbbi ZKV).

1947. – 55 éve:

- Megkezdődött a bányakutató mérnökök képzése Miskolcon.
- Felfedezik a biharnagybajomi kőolajmezőt.
- December 10-én megkezdik kísérleti üzemét a MAORT lovászi gázkoromgyára. A gyár a mezőben termelt földgázból átlagosan napi 60–80 kg jó minőségű kormot állított elő.
- Oklahomában (Caddo Country) lemélyült a Wellwe-51 jelű, 5432 m világrekord-mélységű szénhidrogén-kutató rotarifúrás.

1942. – 60 éve:

- Március 13-án gázkitérés következik be a Tótkomlós-2 jelű kúton.
- Márciusban megindul Bázakerettyén az üzemszerű gázvisszasajtolás (100 em³ napi ütemmel).
- A szénhidrogének kutatására a magyar állam koncessziós szerződéseket köt:
 - szeptember 10-én a MOLÁRT-tal (Magyar Olasz Ásványolajipari Rt.),
 - november 12-én az Erdélyi Földgáz Rt.-vel,
 - december 29-én a ONÁRT-tal (Olasz-Német Ásványolajipari Rt.).
- Megalakul a MOLAJ Rt. és megkezdik szőnyi (kőolajfinomító) gyárának építését.
- Megalakul a MAORT Gázértékesítő Rt.
- Elkezdődnek a MANÁT kutatásai Petesháza környékén.

• A MANÁT Sándorfalván és Ferencszálláson kutat.

• Termelésbe állítják a hahóti olajmezőt.

1937. – 65 éve:

- Lemélyült a Ba-1 jelű fúrás.
- Befejeződött Inkén az akkor legmélyebbnek számító, 2140 m-es I-2. jelű magyarországi fúrás.
- Április 14. (szeptember 29. között lemélyült a Ba-2 jelű fúrás (1801 m).
- 735,7 m-nél olajnyomokat észleltek a Lakoca-hegyi kincstári kutatás során.
- A Bükkszék-1 (325 m-es) kútból kalandalazással megindult az ipari méretű olajtermelés.
- November 21-én megkezdődik az olajtermelés a Budafa-2, (B-2 jelű) kútból.
- December 16-án megkezdődik a budafai mezőből termelt olaj vasúti szállítása. Ennek érdekében Bázakerettye és Ortaháza között egy 13,5 m hosszú, 3”-os szállítóvezeték, Ortaházán pedig vasúti töltőállomás épült.

1932. – 70 éve:

• Megkezdődik Hajdúszoboszlón a termálkútból nyert földgáz hasznosítása.

1927. – 75 éve:

- Augusztus 22-én megkezdődik a Karcag I. sz. kincstári fúrás lemélyítése. (A fúrás 1928. január 28-án fejeződik be, 1224 m-en, a szénhidrogénre meddőnek bizonyult kút 626-1182 m között több helyen megnyitott szintjeiből 42 l/s, 56 °C-os meleg vizet termeltek, napi 3567 m³ földgázzal együtt.
- Feladta 1920-ban megszerzett koncesszióját az Anglo-Persian Oil Co.
- Lemélyült az Olinda-96 jelű, 2454 m mély szénhidrogén-kutató fúrás Kaliforniában, mely a maga idejében világrekord-mélységnek számított..

1917. – 85 éve:

- Június 12-én meghalt **Posewitz Tivadar** okl. bányamérnök, geológus. (Született: Szepesigló, 1850. december 2.).
- A Hortobágyon és Hajdúszoboszló környékén végzett torziós méréseket követően elkezdődnek a Kincstár alföldi kutatásai.
- A magyar Földgáz Rt. által Magyar-sáros-Dicsőszentmárton között (12,2 km), valamint Bázna-Medgyes között (5,5 km) megépített földgázvezetéseket Európa első földgáztávvezetékeiként tartják számon.
- Befejeződik a **dr. Pávai Vajna Ferenc** geológus tervei alapján mélyített 944 m-es, 51 °C-os hévizet adó szegedi Anna-kút kiépítése.

1912. – 90 éve:

• A magyar állam első ízben gyakorolta az 1911. VI. tc.-ben biztosított jogát, mely szerint a szénhidrogének utáni kutatás és bányászat jogát átruházhatja. Ennek alapján kapott koncessziót a Magyar Kárpáti Petróleum Rt. az izavölgyi kutatásokra. (Az Rt. 1910-ben alakult, 1 500 000 korona alaptőkével.)

• Első ízben hajtottak végre Magyarországon geoelektromos mérési kísérleteket.

1907. – 95 éve:

• Megkezdődik a termelés a New-Yorki Socony-Vacuum Oil Co. által épített korszerű almaszfűzitői kőolaj-finomítóban. A finomító kapacitása: 80 t/év.

• Olajnyomokat észleltek a Kőolajipari Betéttársaság megrendelésére Zborón le-mélyített 970 m-es fúrásban.

1902. – 100 éve:

• Szeptember 15–18. között tartották Düsseldorfban a fűrómérnökök és technikusok 16. nemzetközi vándorgyűlését (Bohrtechniker Versammlung), **Herman Teller** elnökletével.

1892. – 110 éve:

• Június 27-én Selmebányán, a Bányászati és Erdészeti Akadémia új épületében megalakult az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE).

• Korabeli jelentések olajkibúvásokról tudósítanak, melyeket Máramaros vármegyében, a Tarca-völgyi Királymezőn észleltek.

• Felső Sziléziában (Rybnik) befejeződött a Paruchowitz V. jelű 2003 m-es mélységű kőszénkutató-fúrás, a maga idejében világrekordnak számító gyémánt magfúrás.

1882. – 120 éve:

• Megkezdődik Miskolcon a gázgyártás és -szolgáltatás.

• Fiumében megépül az első jelentős olajfinomító.

1872. – 130 éve:

• Megkezdődik a gázszolgáltatás Újpesten.
• Szombathelyen üzembe helyezik a gázgyárat (Szombathelyi Gázmű Vállalat).

1867. – 135 éve:

• Május 13-án **Zsigmond Vilmos** befejezte a 118,5 m mély, Margitsziget I. sz. artézi kút fúrását.

1857. – 145 éve:

• Pesten üzembe helyezik a józsefvárosi gázgyárat.

1852. – 150 éve:

• **Hauer Ferenc** bécsi geológus leírja a

Tataros-Bodonos környéki aszfaltos homok-előfordulást.

• Első ízben tanulmányozzák az egbelli olaj- és gáznyomokat – a munkára **Pettkó János** selmeci geológusprofesszor kap megbízást a Magyarhoni Földtani Társaságtól.

1847. – 155 éve:

• **Fényes Elek** „Magyarország leírása” c. munkájában olaj-előfordulásokról tesz említést: „Kőolaj vagy kulimász Peklenicza (Pozsega vármegye) mellett találtatik, s ez az úti földeken keresztül árkokban folyik úgy, hogy az uradalom évenként 20–30 mázsát szokott szedetni.”

1842. – 160 éve:

• A Királyi Magyar Természettudományi Társulat pályadíjat tűzött ki a hazai aszfalt-előfordulások leírására, különös tekintettel a technikai hasznosításra. **Nendwicht Károly**, a pesti egyetem professzora első díjat nyert „A gyulányok neméhez tartozó kátrányos fekete hegyi olaj” c. munkájával, melyben a muraközi (Festetics-birtokon lévő) és a hagyományi előfordulásokkal foglalkozott. Az aszfaltot útburkolásra, az olajat világításra és gázgyártásra javasolta felhasználni.

1832. – 170 éve:

• Befejeződött az 1830-ban Székesfehérváron elkezdett 51–53 m-es artézi kút (6 db) fúrása.

• Elkészült a 34,97 m mély csóri artézi kút (Fejér vármegye).

1787. – 215 éve:

• **Born Ignác** mineralógus felfedezte a földviaszt, az ozokeritet.

(Csath Béla)

KÖNYVISMERTETÉS

Zambó János és Faller Gusztáv emlékkötet (Megjelent a Miskolci Egyetem Közleményei, A sorozat, Bányászat, 57. kötetként, 2001. novemberében)

Ezzel a kiadvánnyal tisztelgett az egyetem és a Magyar Tudományos Akadémia X. Földtudományok Osztálya haláluk első évfordulóján **Zambó János** bányamérnök, az MTA rendes tagja, a Nehézipari Műszaki Egyetem rektora, a Bányaműveléstani Tanszék vezetője, az iskola-teremtő tudós, bányászgenerációk szerett professzora és **Faller Gusztáv** bányamérnök, a műszaki tudomány doktora,

címzetes egyetemi tanár, a több évszázados múltú híres bányász-kohász dinasztia nagy tekintélyű, ugyanakkor általánosan tisztelt és szeretett tagja emlékének. A 125 oldalas könyv egyes fejezetei:

I. rész

• Dr. h. c., dr. h. c., dr. Zambó János (1916–2000) élete és munkássága

• Zambó János akadémikus és a MAB
• Zambó János irodalmi munkássága (149 hazai és külföldi publikáció)

• Tudományos munkássága értekezésekben és könyvekben megjelenített eredményeinek ismertetése: egyetemi doktori értekezés (1946), akadémiai doktori értekezés (1954), analitikai könyvei, bányaművelési könyvei, külföldi recenziók, ismertetések, méltatások, kéziratos tanulmányok, kutatási jelentések, Zambó János politikai, társadalmi szerepe

• Kovács Ferenc búcsúztató beszéde Zambó János 2000. december 18-i temetésén.

II. rész

• Dr. h. c., dr. Faller Gusztáv (1930–2000) élete és munkássága

• Dr. h. c., dr. Faller Gusztáv kitüntetései (tevékenysége elismeréseként 1964 és 2000 között 29 rangos kitüntetésben részesítették)

• Szakmai-hivatali tevékenység, feladatok, bizottsági tagságok

• Oktatási-tudományos tevékenység, testületi tisztségek

• Szakmai tudományos munkájának összefoglalása

• Faller Gusztáv munkáinak jegyzéke (319 tétel)

• **Dr. Kovács Ferenc** búcsúztató beszéde dr. h. c., dr., Faller Gusztáv 2000. december 14-i temetésén a Soproni Szent Mihály temetőben.

(A Miskolci Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent kötetet összeállító szerkesztőbizottság elnöke **dr. Kovács Ferenc**, az MTA rendes tagja volt, lektorálta: **dr. Benke László** tudományos munkatárs.)

(A szerk.)

A kőolajipar kilátásai 18. kiadás

A CD-ROM formában is kapható kiadvány a világ energiaiparára vonatkozó és részletes statisztikai adatokkal alátámasztott – prognózist tartalmaz a 2002–2006 évekre. A könnyen kezelhető táblázatok és grafikonok a 2011-ig terjedő hosszú távú becslésekre is alkalmasak.

Szerző: **Robert J. Beck**

Kiadó: Penn Well Publishing Co. Tulsa, USA.

Ára: 220 USD

Oil and Gas Journal

Szabó József
(1911–2001)

okl. bányaiipari gazdasági mérnök

Szabó József 1911. november 21-én született Szágyon, és nem sokkal kilencvenedik születésnapja előtt halt meg Budapesten. Középiskolai tanulmányait követően a Komlói Erőműben technikusként dolgozott. Szakmai érdeklődése rendkívüli volt, folyamatosan képezte magát. 1950-ben már a „Vörös Akadémiának” nevezett Gazdasági Műszaki Akadémia hallgatója, ahol később az oktatásban is részt vett, mint tanársegéd. Az akadémia elvégzése után 1954–57 között a Borsodi Vegyi Kombinát vezérigazgatója. Az új iránti fogékonyságától indítva támogatta a műszaki fejlesztési tevékenységet.

Sokat tett annak érdekében, hogy a BVK komoly vegyipari nagyüzemmé váljon. 1957-től az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt kutatási főosztályán, majd a Budapesti Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségénél dolgozott. A bányaműszaki felügyelőség főmérnökeként elsősorban a szénhidrogén-bányászat dunántúli tevékenységének felügyeletét látta el. Munkáját az önmagával és kollégáival szembeni rendkívüli precizitás és igényesség jellemezte. Munkatársait, kollégáit önzetlenül segítette. Folyamatosan képezte magát. A szakma kihívásai még idősebb korában is tevékeny munkára sarkalták. Élete utolsó éveiben élénken érdeklődött az olajkihozatalt növelő szén-dioxidos művelési eljárások iránt, adott tanácsokat azok munkabiztonsági kérdéseinek megoldásához. A munka- és egészségvédelmi problémákat mindig kiemelten kezelte, a témához kapcsolódó kérdésekkel soron kívül foglalkozott. Számos szócikke jelent meg a BKL-ben és más szaklapokban, elsősorban a bányahatóság felügyelete alá tartozó vállalatok munkavédelmi-baleseti helyzetéről publikált, készített statisztikai elemzéseket. A társadalmi-tudományos szerveze-

tek munkáját is segítette. Tagja volt a Magyar Geofizikusok Egyesületének és 1962-től az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek.

Munkáját több kitüntetéssel ismerték el. Tartózkodó lény meglehetősen tulajdonságokat rejtett. Kívánunk Neki örök nyugalommal és utolsó Jó szerencsét!

(de)

Tóth Zoltán
(1945–2001)

okl. olajmérnök

Szinte sokkolóan ért bennünket a tragikus hír, hogy **Tóth Zoltán** okleveles olajmérnök, barátunk és tagtársunk november 25-én váratlanul elhunyt. A hivatalos nekrológ helyett az egykori diaktárs és barát, **Meggyes Gábor** által a november 30-i temetői szertartáson tartott búcsúztatóból idézve emlékezünk Rá.

„Kedves jó Zoli Barátunk! Egyedülálló, speciális kapcsolatteremtő képességednek köszönhetően diákéveid során és később is rengeteg barátot szereztél. Igényelted, hogy az emberi kapcsolatok megmaradjanak és jól működjenek. Barátaid mindvégig melletted maradtak, ifjúkori barátságaid végigkísérték életedet. Ezek a rövid gondolatok (bármennyire is hihetetlen) múlt időben vannak! Pedig Számodra a múlt idő nem létezett. A múlt idő most sajnos, valós tény, Tóth Zoltán, élt 56 évet! 56 éves földi életed mindvégig aktív, értelmes, magas szintű szellemi munkával töltötted. Ez az 56 év számunkra, akik ismertünk és szerettünk, igen rövid volt. Mindenkinek hiányzol! Az egyetemi éveid alatt begyűjtött tudásodat előbb Kaposvárott, a Vízkutató és Fúró Vállalatnál, majd a Magyar Bányászati Hivatal Pécsi Felügyelőségénél kamatoztattad, olyan emberek környezetében, akikkel jó közösséget alakítottál ki. Ifjú diákként tiszta szíved, egyenes embernek ismertünk meg, és ilyen is maradtál! Véleményed minden helyzetben keményen megmondtad bárkinek, de rosszat senkire nem mondtál, haragot nem tartottál. Példaértékű volt, ahogyan szüleidet szeretted és tisztelted, ragaszkodtál gyermekeidhez,

Ancsához és Öcsihez! Szeretted az embereket. Mi is szerettünk Téged! Közülünk sokan találkoztunk Veled ez év szeptember 21-én, amikor a miskolci Alma Mater jubileumát ünnepeltük. Jó kedvű és vidám voltál, mint mindig. Azóta alig több mint két hónap telt el, és most itt állunk, hogy végző búcsút vegyünk Tőled. A számodra rendeltetett utat itt a földön befutottad, az élet határérték-számítási képletébe nem mi helyettesíthetjük be az adatokat. A végeredményt el kell fogadnunk, bármennyire is hihetetlen és fájdalmas. Diákkori barátaid, évfolyamtársaid, tankörtársaid, bányász kollégáid, osztozva családod és a hozzád legközelebb állók fájdalmában. Mi most csak elköszönünk Tőled, köszönjük a barátságodat és nem búcsúzunk. Te velünk maradsz, emléked szívünkben tovább él. Isten Veled drága jó Zoli Barátunk!”

(A szerk.)

Dr. Bán Ákos
(1927–2001)

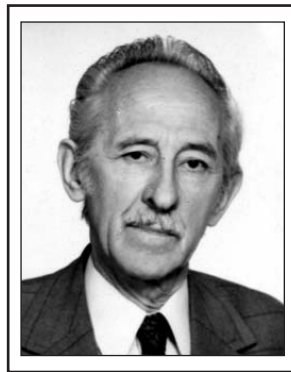
okl. bányamérnök
a műszaki tudomány kandidátusa

Nemrégem még ő irt nekrológot a kedves barát és kolléga haláláról, és most Tőle búcsúzunk. A hivatalos nekrológ helyett a jó barát és egykori munkatárs sírbeszédéből idézünk.

„Ezen az őszi napon, amikor összegyűltünk, hogy megadjuk a végső tisztelet és elköszürjük utolsó útjára Ákost, a barátot, Bán Ákost, a kollégát, dr. Bán Ákost, a magyar kőolaj- és földgázipar kiváló tudósát, bármennyire is tiltakozunk ellene, mégis tudomásul kell vennünk, hogy befejeződött egy élet. Véget ért egy tartalmas, tudományos és gyakorlati sikerekben gazdag pályafutás, mely kitörölhetetlenül rányomta bélyegét a magyar szénhidrogénipar közel fél évszázados történetére. Életének, szakmai pályafutásának tényszerű ismertetése száraz adathalmaz lenne. Arra azonban emlékeznünk kell, hogy a fiatal mérnök szakmai pályája az éppen 50 évvel ezelőtt megtalált nagylengyel mezőben kezdődött el, ahol 1953–58 között dolgozott, ő volt a vállalat első főmérnöke. 1958-ban Moszkvában a Gubkin Egyetemen megvédte disszertáció-

ját, a műszaki tudomány kandidátusa lesz. Hazatérése után az Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztben főosztályvezető, vezérigazgató-helyettes, majd vezérigazgató. 1980. december 31-ével igaztalanul felmentik. Szakmai pályafutását egy osztrák cég alkalmazottjaként fejezi be. Vitathatatlán, hogy a magyar kőolaj- és földgázbányászat egyik legjobban felkészült elméleti szakembere volt, aki a tanulmányai során megszerzett ismereteit napi rendszerességgel és hihetetlen szorgalommal bővítette és tartotta szinten, elsősorban a rezervoármérnöki szakterület vonatkozásában, de ugyanolyan felelősséggel figyelte a kitermeléstechnológia fejlődését és eredményeit is. Orosz, román, francia, angol, majd német nyelvismeretének köszönhetően tanulmányozta a külföldi szakirodalmat, és értekezett külföldi tudósokkal, nemzetközi híri szakemberekkel. A nemzetközi konferenciákon tartott előadásait nagy elismeréssel és érdeklődéssel kísérték. Az általa írt számos szakkönyvet és cikket több nyelven is megjelentették. Vitathatatlan tény, hogy dr. Bán Ákos helyezte tudományos alapokra az addig lényegében a korábban szerzett gyakorlati tapasztalatokra, megfigyelésekre és analógiákra épült magyar szénhidrogénbányászat fejlesztését. Megalkototta a kutatással, fejlesztéssel foglalkozó szervezeteket, intézeteket és azokkal párhuzamosan a termelővállalatoknál is kiépítette a mezőművelés és -feltárás megfelelő egységeit. Munkája során szigorú kötelességének tartotta, hogy döntéseinek meghozatala előtt kikérje az illetékes szakemberek véleményét. A legjobb döntés érdekében tudatosan ütköztette a különböző, gyakran egymásnak ellentmondó véleményeket akkor is, amikor az algyői és a zsanai kútkitörések elhárításánál kitérésvédelmi parancsnokként irányította a rendkívüli felelősséggel járó munkákat. Vezetői munkája során besoztottaitól szigorúan megkövetelte a pontos, alapos és szakszerű munkát. Ehhez megvolt minden erkölcsi alapja, hiszen szorgalmát, kötelességtudását, önmagával szemben támasztott követelményeit vitatni nem, csak elismerni lehetett. Ezért szeretünk Vele dolgozni mi kortársai és a fiatalok is. Mint közvetlen munkatársai tudtuk, hogy esetenkénti szigorú bírálati, kemény – néha talán sértő – modora mellett mély humanizmus jellemezte gondolkodását. Ezért szerettük, tiszteltük Ákost mint barátot, mint kollégát és mint vezetőt. Azt mondják, nem hal meg az ember mindaddig, amíg emlékeznek rá. Ákos, Rád családod mellett is sokan fognak emlékezni. Ennek tudatában búcsúzó Töled és velem együtt búcsúznak barátaid, kollégáid és pályatársaid kis hazánkból és Moszkvából, mondunk utolsó Jó szerencsét! Nyugodj békében!

(Placsó József sírbeszédéből)

Dr. Csiky Gábor
(1915–2001)

Az OMBKE 90. Közgyűlésén kapta volna meg dr. Csiky Gábor 50 éves egyéletesi tagságáért a Sóltz Vilmos Emlékéremet, de erre már nem kerülhetett sor, mivel talán az emlékérem átvételének időpontjában messze, új területen végezte geológusi munkáját a magyar kőolajbányászat hőskorának, de egyúttal hősies korszakának színes, változatos idejében tevékenykedő olajgeológusok egyik legidősebbike.

Dr. Csiky Gábor 1915. szeptember 20-án született Segesvárott. Elemi és középiskolai tanulmányait Erdély különböző városában végezte. Brassóban kapott érettségi bizonyítvánnyal egyetemi tanulmányait Budapesten kezdte, majd Bukarestben szerzett természetrajz-kémia szakos diplomát. 1941-ben a budapesti Műszaki Egyetemen, az Ásvány-Földtani Intézetben doktori szigorlatot tett földtan és ásványtan tantárgyakból, s ez meghatározta életcélját.

A nagyalföldi szénhidrogén-kutatás úttörője volt. Előbb a MANÁT-nál, majd katonai szolgálat után a MASZOVOL-nál geológusként, a MASZOLAJ Geofizikai Vállalatnál főgeológusként tevékenykedett. Munkája hatékonyan hozzájárult a magyar kőolaj- és földgáztárolók felkutatásához. 1976 májusában bekövetkezett nyugállományba vonulásáig az OKGT kutatási főosztályán a demjéni terület kutatásait irányította.

Nyugállományba vonulása után a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) tudományos főmunkatársaként hasznosította felhalmozott ismereteit, tapasztalatait. Földtani kutatásokat elemző, valamint tudománytörténeti tanulmányai és előadásai a hazai szénhidrogén-kutatás jelentős dokumentumai.

Munkáját mindig a precizitás, kollegialitás és az egyre többet akarás jellemezte. Számos hazai és külföldi rendezvényen tartott előadást, részben a magyarországi földtani tudományok, részben a Magyarhoni Földtani Társulat (MFT) története témakörben. Tudományos és társadalmi tevékenységének ez csak egy részét fedi le.

A MFT tiszteleti tagja, és Tudománytörténeti Szakosztályának alapító tagja volt, de tagként tartottuk nyilván a MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságában, az 50 éves tagságát betöltő tagként az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály Vízfürési Helyi Szervezetében működő Zsigmondy Béla klubban, a Magyar Földrajzi Társaságban és a Nemzetközi Földtudománytörténeti Bizottságban (az INHIGEO-ban)

A november 8-án elhunyt dr. Csiky Gábertól a család tagjai, a régi munkatársak, a barátok, a Rákoskeresztúri temetőben, 2001. december 6-án búcsúztak. A MFT nevében dr. Dudics Endre társelnök mondott búcsúztatót. Ősi egyesületünk és a KFVSZ nevében mondunk Gábor Bátyáknak bányászútravalóul, utolsó

Jó szerencsét!

(Csath Béla)

KONFERENCIA

Bányászat-Kohászat-Földtan Konferencia

Csiksomlyó, 2001. április 5-8.

Lassan hagyománnyá válik az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) rendezésében tavaszunként megrendezett Bányászat-Kohászat-Földtan Konferencia. Úgy tűnik, lassan sikerül megmozgatni az erdélyi montanisztika szakmától elárvult képviselőit. Csikszeredán (Csiksomlyón), a Székelyföld szívében, 2001. április 5-8. között rendezték meg a 3. szakmai találkozót, új nevén ez: Bányászati, Kohászati és Földtani Értekezlet lett.

Csiksomlyón a Jakab Antal Tanulmányi Ház adott helyet az Értekezletnek (**I. képf.**). A Tanulmányi Ház 120 személynek biztosít kényelmes otthont, valamint 250 személy számára étkezést és a szellemi munkához szükséges feltételeket. Díszelőadóterem, 5 nagyobb szeminárium terem, valamint 5 kisebb, csoportmunkák végzésére alkalmas helyiség áll mind a nagyobb rendezvények, mind a kisebb, a házban egymástól függetlenül is működni tudó csoportok résztvevői rendelkezésére. Tágas ebédlő, korszerű konyha, komfortos lakosztobák, valamint a szabadidő kellemes eltöltésére alkalmas bárhelyiség segíti, hogy mindenki otthon érezhesse magát. A Kós Károly által tervezett népfőiskola (Kalot) épülete is a Tanulmányi Ház szerves része.

Az Értekezlet programja a következő volt:

április 5., csütörtök

– regisztráció, elszállásolás

1. kép: Jakab Antal Tanulmányi Ház

április 6., péntek

– egész napos kirándulás

április 7., szombat

– délelőtt: megnyitó, plenáris előadások

– délután: szakosztályi előadások

– este: fogadás

április 8., vasárnap

– elutazás

A kirándulás útvonala:

Csikszereda – Tusnád – Bükszád – Szent-Anna tó – Torja – Kézdivásárhely – Kászonok – Csikszereda.

A kirándulást tervezte és vezette **dr. Wanek Ferenc**, az EMT földtanszakosztályának elnöke. A 9 megállóból álló kirándulás során megismerkedtünk a Keleti-Kárpátok vonulata egy részének, illetve három hegyközi medencének földtani felépítésével. Mégpedig a Keleti-Kárpátok flis-vonulata két nagyszerkezeti egységének, a Szeverinidák és a Perimoldavidák takaróredőivel, a belső-kárpáti neogén vulkáni vonulat néhány kőzetével, valamint az Alcsiki-, a Háromszéki- és a Kászoni-medencék felső-pliocén–pleisztocén üledékeivel.

1. megálló: Csikszentmárton előtt (Csikszentimre határában) az út jobb oldalán kavicsbánya. A kb. 5 m vastagon feltárt aluiális kavicsok kizárólag lekerekített krétakori fliselemekből állnak. A bányából betonkavicsot termeltek, ám a szocialista építkezési lendület befagyásával ezt is bezárták.

2. megálló: A Tusnád központjában fekvő fűrt borvízforrás 53 m mélyből hozza fel az „alkáli hidrogénkarbonátos, kloridos, meszes-földes, szénsavas” ásványvizet.

3. megálló: Tusnád után, a Kis-Csomád oldalában egy felhagyott fejtőnél a Szent Anna-tó vulkáni piroklasztitjait szemlélhettük meg. A döntően aprótörmelékű, fehér anyagban (jól látható, friss amfibol és

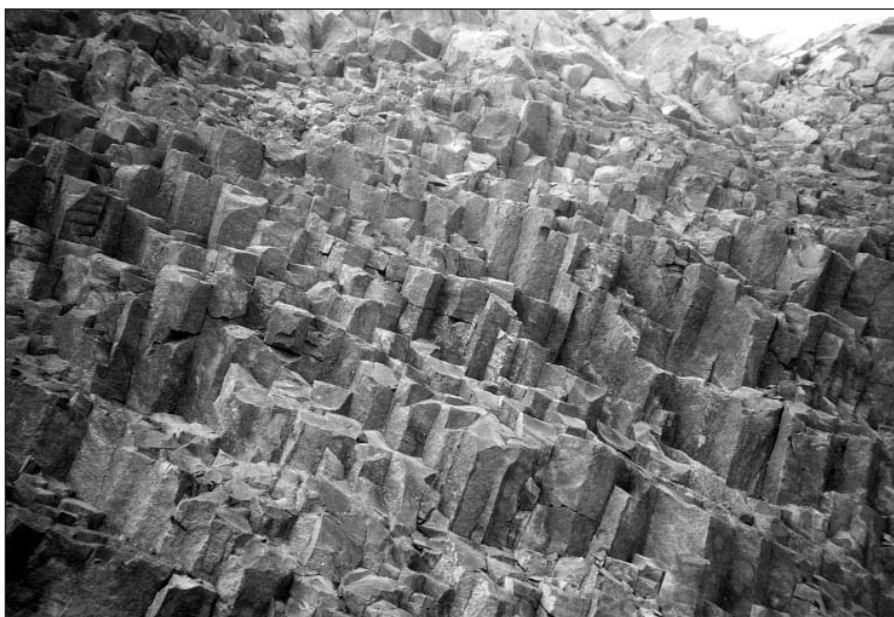
biotit épkristályokkal) horzsakő-(habkő-) darabkákra lehettünk.

4. megálló: Mikóújfal, Botos köfajtó. Gyakorlatilag a Keleti-Kárpátok legdélebbi magmás kőzettest-kibúvásánál voltunk. A köfajtó azon udvarát, melybe ellátogattunk, az teszi különössé, hogy az itteni szubvulkáni kőzet a bazaltokra jellemző oszlopos elválású. Sokáig bazaltandezitnek is minősítették ásványtartalma alapján. Csak részletes petrokémiai analízis derítette ki, hogy a nagy K-tartalma és ritkafém-arányai alapján ez a kőzet shoshonit (**2. kép**).

5. megálló: Szent Anna-tó. Ez a 227 000 évvel ezelőtt még biztosan aktív vulkán a pleisztocén végén, 20–30 000 évvel ezelőtt is – megcsendesedve, de – valószínűleg még működött. Víztükrre, 950 m magasságban, egyre fogyó felületű (1909-ban 214 000 m², 1957-ban 195 000

m²). Mélysége is csökkenőben: alig száz év alatt, 8,3 m-ről 6,3 m-re fogyott a feltöltődés következtében. Úgy tűnik, a tó hamarosan a Mohos sorsára jut. A jelenlegi intenzív turizmus feltételei között óriási erőfeszítésre lenne szükség a megmentéséhez (**3. kép**).

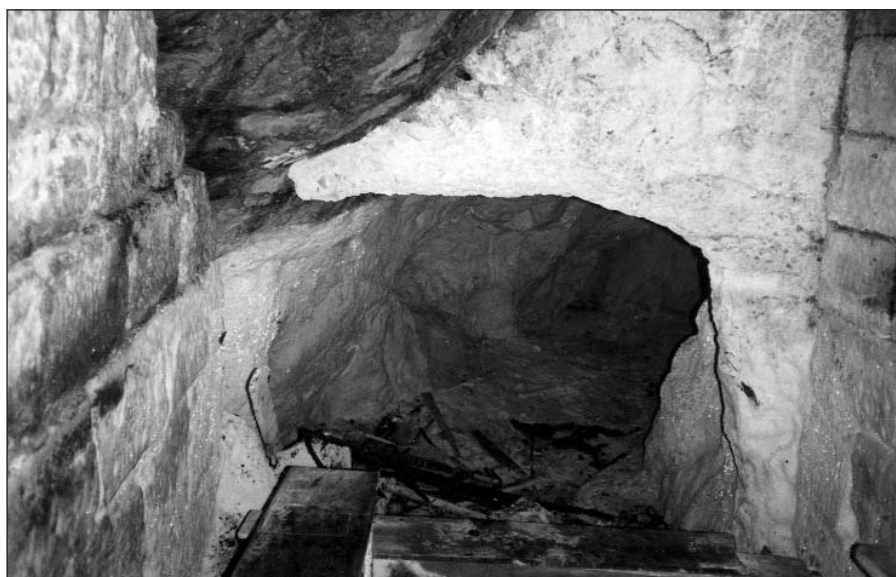
6. megálló: A Zsombor-patak völgyfőjében, az egykori tudószanatórium (ma Kárpátok szálló és étterem) előtt parkoltunk. Alattunk a Sósmezőn néhány fürdő látható. A DNy felé tartó völgy (Veres-patak) tele van fortyogókkal, gázömlésekkel és borvízforrásokkal. Valódi földi pokol. Egy másik pokol-ösvényen indultunk sétára. Forrásmészke jelzi az egykori hévíz emléket a szálloda mögött. Az erdőben gázömlések, ásványvízforrások kísérik kaptatónkat. Kénhidrogén szaga árad mindenfelé. Elhagyjuk a Buffogó-láp felé jelzett utat, és majdnem szinten haladva a Büdös-barlang és a Timsós-barlang felé tartunk. Töréscsoporthoz tartozó metszéspontjában, a Csalhó-takaró albi homokkőveinek repedésein keresztül áramlik a vulkáni gáz a felszínre. Az egymás mellett álló barlangok környékén erős a kénhidrogén (H₂S) szaga, pedig – például – a Büdös-barlang gázának összetételében is csak 0,03% a részaránya, azt zömmel CO₂ (92,46 %) alkotja. N, O₂ és CH₄ mellett számottevő még benne a nemesgáztartalom is (0,063%), ezen belül a radon koncentrációja (980 pCi/l) messze a legnagyobb a romániai gázömlések között. A hegy csúcsát alkotó mállott andezitkúpba mélyülő barlangokban a – levegőnél nehezebb – feltörő gázok szintjét sárga kénlerakódás jelzi, mely a kénhidrogénből csapódik ki a levegő szabad oxigénjével való érintkezéskor. Számítások szerint évente 723 000 m³ gáz szabadul fel a Büdös-barlangban (**4. kép**).

2. kép: Mikóújfal, Botos köfajtó – Oszlopos elválású shoshonit

3. kép: Szent Anna-tó

4. kép: Torjai Búdös-barlangi kénlerakódások

5. kép: Száraz-pataki fortyogó

Visszatérve a szállodához, a Száraz-patak fortyogóit, gázömléseit tekintettük meg, itt néhány méter távolságra egymástól, teljesen elütő kémiai összetételű vizekkel, gázokkal találkozhatunk. Némelyikük, a természetben oly ritka szabad kénsavat is tartalmaz (5. kép). Utunk szerpentineken ereszkedik le Bálványos-fürdőre. Sajnos, a legértékesebb része ebek harmincadjára került. A terület tulajdonviszonyai tisztázatlanok, a magánkezdeményezéseket gátolja a tőkehiány. Pedig a környezet csodás, nem hiába építette a közelbe az Apor család regékben megénekelt Bálványos-várát.

7. megálló: Torja falu Ny-i határában a Háromszéki-medence pereme. Itt, a medence peremén, annak kitöltő üledékeiként vékony csíkban követhető a negyedkori folyami teraszok fedőrétege Csernátoktól Torjáig. A falu K-i határában egy alkalmi homokfejtő enged betekintést ezekbe a rétegekbe. Alul sárga homokos, felette vulkáni tufa képezi a rétegsort, itt kövülettartalma nincs. Torja falu, valamikor öt önálló, ma egyetlen összefüggő település. Központjában a gyönyörű feltorjai vártemplom mellett haladtunk el. Kézdivásárhelyig, Kézdiszék vásáros-céhes központjáig – ahol a kései ebéd várt ránk – pleisztocén teraszok lépcsőire ereszkedett utunk. Kézdivásárhelytől éles szögben visszafordultunk, és É-i irányban hamarosan Kézdiszent-lékekre értünk. (6. kép) Az építészeti műemlékekben gazdag falu ezúttal a Perkő révén vonzott minket.

8. megálló: A Perkő középsőeocén (lutéci emelet) homokkövei. Ez az egyetlen hely, ahol a külsőkárpáti flis, a Perimoldavidék egységével közvetlenül találkoztunk utunk során. Ezt a nagyszerkezeti egységet itt a

6. kép: Kézdiszentléleki erődtemplom

Tarkó-takaró vastagpados, meszes homokkövei (agyagos kőbetelepülésekkel) képviselik. A kőületmentes homokkövek könnyen alakíthatóak, szilárdságuk nagyfokú, így sokféle célra felhasználhatók.

9. megálló: A Törökles-takaró barrémi-coniaci fekete és zöld palái közt bókászhatunk kivételesen ritka kőületek után. Majd a szerpentineken nekilendültünk a Nyerges-tetőig. Itt egykoron az I. székely határezred katonái Gál Sándor vezetése alatt az orosz túlerővel 1849. augusztus 1-jén csaptak össze, a csata során sok székely ontotta ki véré a szabadságért. Fedetlen fővel egy percre megálltunk a tiszteletükre **(7. kép)**. „Nyugosznak ők, a hős fiúk Dúló csaták után, Nyugosznak ők, sírjok felett Zöldel bokor, virág.” [Felirat a Nyerges-tető kőobeliszkjéről.]

7. kép: Nyerges-tetői kőobeliszk

Konferencia: A felkért előadókkal megtartott plenáris előadásokat követően 6 szekcióban (szakosztályban) folytatódott a munka:

- Bányászszakosztály
- Kohászszakosztály
- Regionális földtan, rétegtan, őslénytan
- Mineralógia-petrográfia
- Gazdaság- és környezetföldtan
- Poszter.

A 123 résztvevőből 62 fő volt Magyarországról és 61 fő Romániából. 70 előadás hangzott el **(8. kép)**.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati szakosztályát 11 résztvevő képviselte, ők 8 előadást tartottak:

- **id. Ősz Árpád:** Kőolaj- és földgázkutatók Észak-Erdélyben, 1940–1944
- **Szabó István:** Föld alatti gáztárolás tapasztalatai Magyarországon **(9. kép)**.
- **Palásthy György:** Kihozatalnövelés gázkiszájtalással Algyő térségében

8. kép: A plenáris ülés résztvevőinek egy csoportja

9. kép: Szabó István előadását tartja

• **Benedek Lajos, Hniszné Ósvay Mária, Palásthy György, Pipicz Veronika:** Hogyan sikerült vízszintes kutakkal termeltetni egy kis áteresztőképességű alsópannon homokkőtelepet Algyő- mezőben?

• **Palásthy György, S. D. Joshi, Benedek Lajos, Kristóf Péter, Pipicz Veronika:** Horizontal Well Technology in the Reservoir Management Practice in Hungary

• **Bogdán Győző:** A magyarországi bauxitkutatás technikai eszközeinek és technológiájának fejlődése

• **Szakály Áron:** Magfúrás tapasztalatok a magyarországi bauxitkutatásban

• **Horányi István:** A román, magyar és osztrák útépitési kőanyagokra vonatkozó szabványok, illetve műszaki előírások összehasonlítása.

A találkozó programját, az előadások kivonatát és a résztvevők listáját egy kötetben jelentette meg az EMT, ezt minden résztvevő megkapta.

A konferenciát hangulatos fogadás, baráti találkozó zárta, ahol kötetlen formában folytatódott a napközben megkezdett munka.

Amit Csíksomlyóról tudni kell

Csíksomlyót történelmi múltja és e múlt-hoz fűződő öröksége teszi igazán vonzóvá.

1333-ban a pápai tizedjegyzék említi legelőször a település nevét, ahol a letelepített ferencesek már kolostort alapítanak. Hunyadi János marosszentimrei győzelme emlékére (1442) gótikus templomot építenek, ennek helyén áll a jelenlegi késő barokk kegytemplom (épült 1802–1876). Ez a templom jelenleg Erdély legnagyobb zarándokhelye, Pünkösdkor tartják a búcsút, amikor is több százezen vannak jelen. Nevezetessége az 1510–1515 között készült, reneszánsz stílusú 2,27 m magas kegyszobor. Hunyadi János nándorfehérvári győzelme emlékére (1456) épült a Somlyó hegyi Salvator kápolna.

Csíksomlyó a szellemi élet fellegvára is volt. 1667-ben ferences kolostori iskola indul, melyben nagy hagyománya volt az iskoladrámáknak. Ennek az iskolának az utóda az 1911-ben Csíkszeredába költözött, jelenlegi Márton Áron gimnázium. Kájoni János ferences szerzetes 1675-ben felállítja az első székelyföldi nyomdát.

Csíksomlyó 1930 óta közigazgatásilag az utólag várossá fejlődött Csíkszeredához, Hargita megye székhelyéhez tartozik.

Viszontlátásra a 4. értekezleten Menyházán, 2002. április 4-én!

(Id. Ősz Árpád)

Emlékek a „Gyarmat a föld alatt” című film bázakerettyei forgatásáról

1950 szeptemberében olajipari mérnöki gyakorlati időm egyik érdekes eseménye volt, amikor hivatalosan jelen voltam a MAORT-pert feldolgozó „Gyarmat a föld alatt” című film forgatásán. **Csigó József** üzemvezető ugyanis engem bízott meg, hogy ellássam a biztonsági felügyeletet. Így volt szerencsém kissé részletesen megismerni, hogyan készül egy film külső felvétele, hogyan dolgoznak a színészek, a rendező, az operatőr és a stáb.

Szép őszi időben kezdődtek a felvételek a Basa-erdei egyik fúrásnál. Itt a filmnek azt a részét vették fel, amikor a Stumpfot alakító Besenyei Ferenc az emelőmű fékkoszorújának biztosító csapszegét kilazította, és egy beépítés közben az üresen leérkező szállítószéket az emelőmű fékjénél (a henknél) álló Simics fúrómester – akit a munkálatoknál **Gyuricza Imre** fúrómester helyettesített (a színész: Palotai István volt) – már nem tudta megállítani, az ráesett és agyonnyomta. Ezt a szabotázs jelenetet vagy ötször ismételték meg, illetve próbálták el. Az első munkamenetnél, ill. próbánál **Forgács Ottó** operatőr egészen közel állt a jobboldali (fesztítő) gépkulcsot húzó kender köteléhez. Én figyelmeztettem, álljon távolabb, mivel egy esetleges kötélszakadás következtében a kulcsszár visszacsapódása balesetet okozhat. A figyelmeztetés nem tetszett Forgácsnak, azonban a sors nekem adott igazat, mert hogy-hogy nem, a fúrócső összecsaparásakor a gépkulcskötél elszakadt, és az ekkor már távolabb – a veszélyes zónán kívül – álló operatőr belátta, hogy itt nem lehet alkudozni. Ezt követően nélkülem nem végeztek egyetlen forgatást sem.

Ettől függetlenül a következő napi felvételnél már erélyesebben kellett fellépnem. Egy felvételt a csiga alá felerősített kosárból kellett készíteni. For-

gács Ottó azonban nem akarta magát hozzáerősíteni a kosárhoz. Közöltem vele, ha a biztonsági előírásokat nem tartja be, kénytelen leszek jelentést tenni az üzemvezetőnek, de addig a további munkálatokat leállítom, mivel erre felhatalmazásom volt. Ezt különben a stábbal is közölték hivatalosan. Ez úgy látszik hatott, mert a következő csigaemeléskor az operatőrt bekötötték a kosárba.

Még nagyon jól emlékezem, hogy a csiga sor lezuhanását észlelő, az iszapmintát szedő kollektorlányt alakító **Tábori Nóra** velőtrázó sikítását vagy ötször ismételték meg.

Az eredeti felvételek aránylag hamar elkészültek, bár egy kis mesterséges fényvel még nappali világításnál is be kellett segíteni, a fák okozta árnyék miatt.

A további felvételeket a B-201 jelű fúrási ponton forgatták, ide szerelték fel a filmbeli fúrótoronyt. E fúrasi pont a Szentadorján-Kiscsehi elágazó előtti lapon volt, Kerettyéről menet az út bal oldalán, a köves úttól kb. 100-150 m-re. Ez a fúrás a környék egyetlen meddőfúrása volt, ezért is esett erre a választás.

Az idő remek volt – vénasszonyok nyara lévén – a bekötő út a torony közvetlen környékén kitaposva, szóval minden adva volt, hogy az ide tervezett felvételek egy-két nap alatt elkészülhessenek. Ennek reményében hozzá is láttak a munkához.

Jól emlékezem az egyik jelenetre: a fúrótorony felé érkezett a beléscsövet szállító utánfutós kocsí, velem szemben egy tehenes kocsí jött, megrakva kukoricaszárral. A két egység találkozása, majd egymás elkerülése után a tehenes kocsí kiment a képből, a csöves kocsí tovább haladt a rampák felé, hogy a beléscsöveket lerakják.

Ezt a jelenetet vagy négyszer-ötször elpróbálták, majd elhangzott az utasítás, hogy a következő, utolsó próbánál a hangot is fel fogják venni. Ekkor a csöves kocsí utánfutójának kilógó részén ülő fúróslégény „szaftos” beszólásával elrontotta a felvételt. Ezt követően négyszeri újabb próba után a végleges felvétel sikerrel járt.

A következő napra tervezett felvételek forgatását azonban megzavarta a hirtelen érkező eső, mely miatt az eddigi napsütésben elkészített felvételeket újból kellett készíteni, esőben.

Azonban amíg erre sor került, több nap is eltelt, mert fel kellett szerelni a világításhoz szükséges Jupiter-lámpákat, és biztosítani kellett a díszletező segéd munkások által követelt és a kollektív szerződésben előírt védőruhát (gumicsizma, esőköpeny, sapka).

Minden nap a délutáni órákban Csigó üzemvezető irodájában megjelent a gyártásvezető **Vitéz Miklósné**, akivel a következő nap programját beszéltek meg hármasan. Egyik nap, a megbeszélés közben beállított az irodába Vitézné egyik közvetlen munkatársa, és egy levelet adott át. Vitézné a levél elolvasása után, férfi szájából gyakran hallható, az Istennel kapcsolatos szó-lással nyújtotta át Csigónak a levelet, „olvassa mérnök úr” kísérettel, arcán láthatóan erős felindultsággal. A levél tartalmát így tudom visszaadni: „Kedves asszonyom, a holnapi külső felvételre csak akkor leszek hajlandó kimenni, ha a Váci utcában, az általam megjelölt cipésznél készített cipőt, valamint a rajtam lévő cipő helyett egy másikat vá-

CYARMAT A FÖLD ALATT
MAGYAR BUNÓVYI FILM AZ IRODALMI ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSÉRE
SZEREPLŐK: BIHARI JÓZSEF, KOSSUTH ÖDÖN, LADÁNYI FERENC, ÉRDEMES MŰVÉSZ, BENKŐ GYULA, AJTAY ANDOR

sárol. Ajtay Andor” (ő alakította Papp Simont, Pápai néven).

Szegény Vitézné mit tehetett, „így kényszerítenek bennünket a munka folytatására” közléssel aláírta a levelet, mert a már késésben lévő felvételeket folytatni kellett.

A külső felvételek vége felé, a már említett B-201 számú kútból „kitört” az olaj, felölvét a toronycsigáig. Ezt látva az országúton álló mintegy 100-120 egyenruhás DISZ-es (Dolgozó Ifjúsági Szövetségbe tartozó) fiatal beintésre „Kitört az olaj!”, „Éljen, itt az olaj!” kiáltással a napok óta jól felázott mezőn keresztül a toronyig futott. Ennek a jelenetnek a gyakorlására ráment az egész délelőtt. Érdekes volt a kb. 120-150 m-es távon oda-vissza rohángálni, mivel ezért 60-80 Ft-ot fizettek a statisztáknak.

No, de végül is kitört az olaj, de hogyan? Az olajkitörés megvalósítására napokat készültünk: a munkapad mellé felállítottunk egy kb. 5 m³-es tartályt, ahonnan az olajat egy szivattyúval a toronyban elhelyezett csöbe nyomtuk, majd adott jelre a csövön lévő toló megnyitásával a komprimált olajdugó kilökődött a toronytetőig.

Fargás Ottó és a stáb látva, hogy ezzel a jelenettel nem lesz probléma, a második „kitörést” már egyenesben vette fel.

Az olajkitörést nagy ünneplés követte, és ez alkalomból a toronyra felszereltek egy kb. 3 m-es vörös csillagot. No de ez sem ment olyan simán! Vitézné kérte a toronyszerelő mestert (a toronyszerelést ők végezték, persze nem ingyen), hogy a csillag felrakását megbeszélje vele. A tárgyalások simán mentek, csak akkor lepődött meg Vitézné, amikor a mester közölte, hogy ezt a munkát minimum öten tudják csak elvégezni, és a veszélyessége miatt ezért a munkáért öten 2500 Ft-ot kérnek érte. A gyártásvezető arcát másodszor volt alkalmam jó közelről megfigyelni. Kommentár nélkül aláírta a papírt, és a vörös csillag egy-két óra leforgása alatt a magasban volt.

A korabeli sajtó ismertette a MAORT-per népbírósági főtárgyalását. A „szabotázs” leleplezését követően mindenféle megtartott pártnapokon a „Gyarmat a föld alatt” című filmet le kellett vetíteni (az 1. képen a film plakátja látható).

A népes szereplőgárdából a külső felvételeken nem sokkal találkoztam. A film 1951-es vetítését alig vártam, s ekkor láttam, hogy a sok-sok órán át próbált, több napos felvételtől a vágás után nem sok maradt. (A filmben egy rövid ideig én is megjelentem, amint „nagy némán” átsétáltam a munkapadon). A film szeptember 15-i bemutatójáról az Olajmunkás lap III. évf. 15-16. száma részletesen beszámolt. A 2. képen a cikk melléklete a film egyik jelenetét ábrázolja. Középen a Pápai (Papp Simon) mérnököt alakító **Ajtay Andor** látható.

A film tartalma: Az amerikai tulajdonban lévő MAKIRT-nál (MAORT-nál) a kőolajtermelés rohamosan csökken. Barla mérnököt (**Bihari József**) véletlenül tűnő baleset éri, kórházba kerül. Az ÁVH-nál szabotázsra gyanakodnak, elindul a nyomozás. Az amerikai követségre megérkezik Dalton (**Mányai Lajos**), hogy gyorsítsa az eseményeket. Stumpf (**Besenyi Ferenc**), a volt szocdem egy csapszeg kilazításával Simics (**Palotai István**) fűrómester halálát okozza. Kiderül Guszev kapitány (**Újlaki László**) baráti útmutatása nyomán, hogy Barla óriási olajmezőkre bukkant, ezért kellett volna meghalnia. Az ÁVH tisztjei (**Rajczy Lajos**) felderíti az ügyet, letartóztatja a bűnösöket. Végre a MAKIRT (MAORT) is nemzeti vállalat lesz.

(**Csath Béla**)

KÜLFÖLDI HÍREK

Cseppfolyósított és gáz-halmazállapotú földgáz töltésre alkalmas nyilvános töltőállomás Németországban

Münchenben egy ARAL töltőállomáson mind gázalakú, mind cseppfolyósított földgázt lehet tankolni. A kombi gáztöltőállomás technológiáját a Linde GAS AG fejlesztette ki és építette meg. A cseppfolyósított földgáz befogadására és tárolására szolgáló, valamint a hűtőanyagként alkalmazott N₂-t tartalmazó vákuumszigetelésű tartályokat föld alatti betonkonténerben helyezték el. A technológia egyéb berendezéseit szintén a felszín alá telepítették. A tartályok feltöltéséhez tartálykocsik szállítják a földgázt és a nitrogént a Gablingenben levő cseppfolyósító üzemből.

Erdöl, Erdgas, Kohle

A GTL-technológia fejlődése és kilátásai

A beruházók véleménye szerint, ha a **Anyersolajárak** 20 USD/b felett maradnak, hamarosan számos GTL-projekt fog megvalósulni.

A Royal Dutch/Shell csoport 2000-ben közölte, hogy több, összesen 6 Mrd USD beruházást igénylő GTL-üzem építésére készített megvalósíthatósági tanulmányokat (a tervezett helyek: Indonézia, Irán, Egyiptom és Trinidad). Több vállalat, köztük az Amoco is törekszik olyan technológia kifejlesztésére, mellyel lehetővé válik a távoli, vagy a kisebb földgázmezők gazdaságos letermelése. A GTL-technológia kiválóan hasznosítható a

norvég, orosz stb. északi sarki régiókba tartozó földgázmezők termeltetésénél.

Kanadában olyan portábilis egységekből álló technológiát fejlesztettek ki, mely alkalmas kis mezők termeltetésére (sőt közvetlenül a kútfejhez telepíthető). A GTL-technológia költségeinek megoszlása: tőketörlesztés 50%, tápköltség 25%, üzemi költség 25%.

Oil and Gas Journal

Nő a világ polipropilén-szükséglete

Az elemzők szerint a polipropilén-ipart két erősen szembenálló erő jellemzi.

A polipropilén-szükséglet 5%/év gyorsasággal növekszik, és a 2000. évi 29 Mt-ról 2005-re 38 Mt/év szintre emelkedik.

A bőséges polipropilén-ellátás, valamint a magas monomer- és energiaárak, a gyártók számára nem eredményeztek elegendő jövedelmet. A gyártók a jövedelmüket a működő kapacitások leállításával, vagy az új kapacitásbővítési tervek csökkentésével próbálják növelni.

A szakértők úgy látják, hogy mindezek ellenére hosszabb távon biztosítani tudják a gyártók a megfelelő eredményességet.

Oil and Gas Journal

Kútban elhelyezett olaj-víz szeparátorok

A kútba épített olaj-víz szeparátoros technológiai rendszer célja, hogy a víz és az olaj szétválasztása, valamint a leválasztott víz elhelyezése közvetlenül a kúttalpon történjen meg. A technológia alkalmazásával nagymértékben csökken a termelt víz elhelyezési költsége, elkerülhető az iható vizet tároló telepek szennyeződése, és néhány esetben növekedett a kutak olajtermelése is. Az utóbbi két évben felülvizsgált az ilyen eszközök kínálata és használata. Jelenleg két alapvető típust ajánlanak a gyártók: a hidrociklonos és a gravitációs elven működő technológiákat. (A hidrociklonos megoldást gyakran kombinálják elektromos búvárszivattyúkkal.) A gravitációs technológia az olcsóbb.

John A. Veiln ismerteti az egyes technológiai megoldásokat, a kezdeti kísérleteket, a tapasztalatokat és a felmerült problémákat. A közlemény szerint a hidrociklonos mélybeli szeparálás ráfordítási igénye 90 000-250 000 USD (a kútjavító berendezés költségei nélkül). A kútjavító berendezés költségei gyakran meghaladják a 100 000 USD szintet. A gravitációs szeparálás költsége kisebb, 15 000-25 000 USD nagyságrendű.

Oil and Gas Journal